

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 4. lokakuuta 2022
(OR. en)

13134/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0302 (COD)

JUSTCIV 122
JAI 1265
CONSUM 249
COMPET 759
MI 710
FREMP 201
CODEC 1407
TELECOM 391
CYBER 315
DATAPROTECT 268

EHDOTUS

Lähetäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine
DEPREZ

Saapunut: 29. syyskuuta 2022

Vastaanottaja: Neuvoston pääsihteeristö

Kom:n asiak. nro: COM(2022) 495 final

Asia: Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
DIREKTIIVIKSI tuotevastuusta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 495 final.

Liite: COM(2022) 495 final

Bryssel 28.9.2022
COM(2022) 495 final

2022/0302 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

tuotevastuusta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2022) 343 final} - {SWD(2022) 315 final} - {SWD(2022) 316 final} -
{SWD(2022) 317 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Nämä perustelut liittyvät ehdotukseen tuotevastuuta koskevaksi direktiiviksi, jolla kumotaan direktiivi 85/374/ETY¹ (tuotevastuudirektiivi).

Tuotevastuudirektiivillä pyritään säätämään EU-tason järjestelmästä, jonka puitteissa henkilöt, joille aiheutuu henkilö- ja omaisuusvahinkoa viallisista tuotteista, voivat hakea korvausta. Sen jälkeen, kun tuotevastuudirektiivi hyväksyttiin vuonna 1985, tuotteiden tuotanto-, jakelu- ja toimintatavassa on tapahtunut merkittäviä muutoksia, mukaan lukien tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontasääntöjen uudistaminen. Vihreä ja digitaalinen siirtymä ovat käynnissä, ja ne tuovat mukanaan valtavia hyötyjä Euroopan yhteiskunnalle ja taloudelle esimerkiksi pidentämällä materiaalien ja tuotteiden elinikää ja lisäämällä tuottavuutta ja mukavuutta älytuotteiden ja tekoälyn ansiosta.

Vuonna 2018 osana komission sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevaa ohjelmaa (REFIT-ohjelma) tehdyssä tuotevastuudirektiivin arvioinnissa² todettiin, että tuotevastuudirektiivi on pääosin tehokas ja tarkoituksenmukainen väline. Direktiivissä havaittiin kuitenkin myös useita puutteita:

- on oikeudellisesti epäselvää, miten tuotevastuudirektiivin vuosikymmeniä vanhoja määritelmiä ja käsitteitä olisi sovellettava nykyaikaisessa digitaalitaloudessa ja kiertotaloudessa (esimerkiksi ohjelmistot tai tuotteet, joiden toiminta edellyttää ohjelmistoja tai digitaalisia palveluja, kuten älylaitteet ja automatisoidut ajoneuvot);
- todistustaakka (eli korvauksen saamiseksi on osoitettava, että tuote oli viallinen ja että se aiheutti vahingon) on vahingonkärsijöille haastava monimutkaisissa tapauksissa (esimerkiksi kun kyseessä ovat lääkevalmisteet, älytuotteet tai tekoälyä hyödyntävät tuotteet);
- säännöillä rajoitetaan kohtuuttomasti mahdollisuutta esittää korvausvaatimus (esimerkiksi alle 500 euron omaisuusvahinkoja ei yksinkertaisesti korvata tuotevastuudirektiivin nojalla).

Direktiivin puutteita kehitteillä olevien digitaalitekniologioiden osalta analysoitiin tarkemmin tekoälyä koskevassa valkoisessa kirjassa³, sen liitteenä olevassa kertomuksessa tekoälyn, esineiden internetin ja robotiikan vaikutuksista turvallisuuteen ja vastuuvollisuuteen⁴ ja vastuuta ja uusia teknologioita käsittelevän asiantuntijaryhmän raportissa⁵. Myös Euroopan

---

¹ Neuvoston direktiivi 85/374/ETY tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL L 210, 7.8.1985, s. 29).

² Tuotevastuudirektiivin arviointi, [SWD\(2018\)157](#).

³ [Euroopan komissio, Valkoinen kirja, Tekoälystä – Eurooppalainen lähestymistapa huippuosaamiseen ja luottamukseen, COM\(2020\) 65 final, 2020.](#)

⁴ [Euroopan komissio, Kertomus tekoälyn, esineiden internetin ja robotiikan vaikutuksista turvallisuuteen ja vastuuvollisuuteen, COM\(2020\) 64 final, 2020.](#)

⁵ Vastuuta ja uusia teknologioita käsittelevän asiantuntijaryhmä (2019), [Raportti](#) tekoälyä ja muita kehitteillä olevia digitaalitekniologioita koskevasta vastuusta.

parlamentti on korostanut, että tarvitaan digitaaliseen maailmaan mukautettuja vastuusääntöjä, jotta voidaan varmistaa tehokas ja korkeatasoinen kuluttajansuoja sekä tasapuoliset toimintaedellytykset ja oikeusvarmuus kaikille yrityksille ilman että aiheutetaan korkeita kustannuksia ja riskejä pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) ja startup-yrityksille⁶.

Tuotevastuudirektiivin tarkistuksella pyritään varmistamaan sisämarkkinoiden toiminta, tavaroiden vapaa liikkuvuus, vääristymätön kilpailu markkinatoimijoiden välillä ja kuluttajien terveyden ja omaisuuden korkeatasoinen suoja. Ehdotuksen tavoitteena on erityisesti

- varmistaa, että vastuusäännöt vastaavat tuotteiden luonnetta ja riskejä digitaalisella aikakaudella ja kiertotaloudessa;
- varmistaa, että EU:ssa on aina yritys, joka voidaan saattaa vastuuseen viollisista tuotteista, jotka on ostettu suoraan EU:n ulkopuolisilta tuottajilta, sillä yhä useammat kuluttajat ostavat tuotteita suoraan EU:n ulkopuolisista maista ilman että valmistaja tai maahantuojana on sijoittautunut EU:hun;
- keventää todistustaakkaa monimutkaisissa tapauksissa ja vähentää vaatimusten esittämistä koskevia rajoituksia varmistamalla samalla oikeudenmukaisen tasapainon valmistajien, vahingonkäräjien ja kuluttajien oikeutettujen etujen välillä; ja
- varmistaa oikeusvarmuus sovittamalla tuotevastuudirektiivi paremmin yhteen päätöksellä 768/2008/EY⁷ luodun uuden lainsäädäntökehyksen ja tuoteturvallisuussääntöjen kanssa ja kodifioimalla tuotevastuudirektiiviin liittyvä oikeuskäytäntö.

1.2. Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Kaikissa jäsenvaltioissa on käytössä kansallisia vastuujärjestelmiä, joiden nojalla korvausvaatimuksia voidaan jättää useammassa tilanteissa kuin tuotevastuudirektiivin nojalla: korvausvaatimuksia voidaan esittää useampia korvausvelvollisia vastaan useamman tyyppisistä vahingoista. Tämä kattaa sekä palvelut että tuotteet, ja aikaa vaatimuksen esittämiseen on usein enemmän. Vahingonkäräjien on kuitenkin osoitettava vahingon aiheuttajan virhe⁸, mitä ei edellytetä tuotevastuudirektiivissä. Koska tuotevastuudirektiivi perustuu tuottamuksesta riippumattomaan (ankaraan) vastuuseen, se ei vaikuta näihin oikeuksiin, joten se on johdonmukainen laaja-alaisempien kansallisten järjestelmien kanssa. Lisäksi EU:n tasolla on useita täydentäviä vastuuseen liittyviä välineitä, joita kuvataan jäljempänä.

---

⁶ Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. lokakuuta 2020 suosituksista komissiolle tekoälyä koskevasta siviilioikeudellisen vastuun järjestelmästä (2020/2014(INL)).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY, tehty 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 82).

⁸ Olosuhteista riippuen vahingonkäräjillä voi olla myös kansallisella tasolla mahdollisuus tuottamuksesta riippumattomaa vastuuta koskevaan vahingonkorvausvaatimukseen, jossa heidän ei tarvitse osoittaa virhettä, kuten korvausvaatimukseen ajoneuvon omistajia vastaan useimmissa jäsenvaltioissa.

- Tavaroiden kauppaa koskevassa säädöksessä⁹ ja digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevassa direktiivissä¹⁰ kuluttajille annetaan oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin, eli oikeus vaihtamiseen, korjauttamiseen tai korvaukseen, jos tavara taikka digitaalinen sisältö tai digitaalinen palvelu ei ole sopimuksen mukainen tai ei toimi asianmukaisesti. Nämä säädökset liittyvät **sopimukseen perustuvaan vastuuseen**, kun taas tuotevastuudirektiivissä on kyse turvallisuuden puutteesta johtuvasta tuottajien / vahingon aiheuttajien sopimuksenulkoisesta vastuusta.
- Yleinen tietosuoja-asetus¹¹ koskee **tietojen käsittelijöiden ja rekisterinpitäjien vastuuta** aineellisista tai aineettomista vahingoista, joita aiheutuu yleisen tietosuoja-asetuksen vastaisesta tietojenkäsittelystä, kun taas tuotevastuudirektiivistä annetussa ehdotuksessa säädetään ainoastaan aineellisista vahingoista, jotka johtuvat kuolemasta, henkilövahingosta, omaisuusvahingosta ja tietojen häviämisestä tai korruptoitumisesta.
- **Ympäristövastuudirektiivissä**¹² vahvistetaan puitteet ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi. Siinä käsitellään ekologisia vahinkoja, kuten suojeltaville lajeille ja luontotyypeille aiheutuvia vahinkoja, eikä yksityisomistuksessa olevalle omaisuudelle aiheutuneita vahinkoja, joista tuotevastuudirektiivissä säädetään.

EU:n tuoteturvallisuuslainsäädännöllä pyritään varmistamaan, että sisämarkkinoille saatetaan ainoastaan turvallisia tuotteita. Jos tuotteisiin sovelletaan alakohtaista lainsäädäntöä (esim. koneet, lääkevalmisteet, lelut ja radiolaitteet), niiden on täytettävä tällaisessa lainsäädännössä vahvistetut olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset. Muussa tapauksessa tuotteet kuuluvat yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun direktiivin¹³ piiriin, ja niiden edellytetään olevan turvallisia¹⁴. Turvallisuussääntöjen täytäntöönpanon valvonta toteutetaan markkinavalvontasäännöillä¹⁵, joilla varmistetaan kuluttajansuoja estämällä vaatimustenvastaisten tuotteiden liikkuminen markkinoilla tai saattamalla tuotteet vaatimusten mukaisiksi. Tuoteturvallisuuslainsäädännössä ei ole erityisiä säännöksiä yritysten vastuusta, mutta siinä todetaan, että viallisen tuotteen aiheuttaessa vahinkoa sovelletaan tuotevastuudirektiiviä. Tuoteturvallisuus ja tuotevastuu ovat näin ollen toisiaan täydentäviä mekanismeja, joilla pyritään saavuttamaan toimivat tavaroiden sisämarkkinat ja korkea turvallisuuden taso. Tällä hetkellä on käsiteltyssä useita tuoteturvallisuutta koskevia lainsäädäntöehdotuksia:

⁹ Direktiivi (EU) 2019/771 tietyistä tavarakauppaa koskeviin sopimukseen liittyvistä seikoista.

¹⁰ Direktiivi (EU) 2019/770 tietyistä digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamista koskeviin sopimukseen liittyvistä seikoista.

¹¹ Asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (yleinen tietosuoja-asetus).

¹² Direktiivi 2004/35/EY ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta.

¹³ Direktiivi 2001/95/EY (yleinen tuoteturvallisuusdirektiivi).

¹⁴ Alakohtaisen lainsäädännön ja yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin lisäksi on teknologiakohtaista mutta horisontaalista tuoteturvallisuuslainsäädäntöä, kuten ehdotus tekoälysäädökseksi.

¹⁵ Vahvistettu markkinavalvonnasta annetulla asetuksella (EU) 2019/1020.

- **Tekoälysäädösluonnoksella**¹⁶ pyritään varmistamaan, että suuririskiset tekoälyjärjestelmät ovat turvallisuusvaatimusten ja perusoikeusvaatimusten mukaisia (esimerkiksi datahallinnon, avoimuuden ja ihmisen suorittaman valvonnan osalta). Tuotevastuudirektiiviä koskevalla ehdotuksella varmistetaan, että tekoälyjärjestelmän tarjoajalta tai keneltä tahansa valmistajalta, joka integroi tekoälyjärjestelmän toiseen tuotteeseen, voidaan hakea korvausta, jos tekoälyjärjestelmät ovat viallisia ja aiheuttavat fyysistä haittaa, omaisuusvahinkoja tai tietojen häviämisen.
- Ehdotetulla **koneasetuksella**¹⁷ ja ehdotetulla **yleisellä tuoteturvallisuusasetuksella**¹⁸, joilla tarkistetaan nykyistä konedirektiiviä ja yleistä tuoteturvallisuusdirektiiviä, pyritään omalta osaltaan käsittelemään digitalisaatioon liittyviä riskejä tuoteturvallisuuden mutta ei kuitenkaan tuotevastuun osalta. Yleistä tuoteturvallisuusasetusta koskevassa ehdotuksessa asetetaan verkossa toimiville välityspalvelujen tarjoajille lisävelvoitteita puuttua vaarallisten tuotteiden verkkomyyntiin. Äskettäin hyväksytyssä **digipalvelusäädöksessä**¹⁹ vahvistetaan verkossa toimivia välityspalvelujen tarjoajia, myös markkinapaikkoja, koskevat horisontaaliset säännöt. Jos verkkoalustat valmistavat, tuovat maahan tai jakelevat viallisia tuotteita, ne voidaan saattaa vastuuseen samoin ehdoin kuin vastaavat talouden toimijat. Jos verkkoalustat toimivat tuotteiden myynnissä pelkästään välittäjänä elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välillä, niihin sovelletaan ehdollista vastuusta vapauttamista digipalvelusäädöksen mukaisesti. Mikään näistä toimenpiteistä ei koske tuotevastuuta. Digipalvelusäädöksessä vahvistetaan edellytykset, joiden täyttyessä välittäjänä toimivat alustat voidaan vapauttaa vastuusta.

Kyberturvallisuusriskejä on tarkoitus vähentää kyberturvallisuusasetuksella²⁰ ja radiolaitedirektiivin²¹ nojalla annetulla delegoidulla asetuksella²², mutta niillä ei säännellä valmistajien vastuuta. Äskettäin annettu ehdotus **kyberresilienssisäädökseksi**²³ perustuu nykyisiin sääntöihin, ja sillä kannustetaan valmistajia ja ohjelmistojen kehittäjiä vähentämään kyberturvallisuusriskejä, mutta siinä ei käsitellä vastuuta.

¹⁶ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä (tekoälysäädös) (COM(2021) 206 final).

¹⁷ COM(2021) 202 final.

¹⁸ COM(2021)346 final, jolla korvataan yleinen tuoteturvallisuusdirektiivi ja neuvoston direktiivi 87/357/ETY.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) .../... digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (COM(2020) 825 final).

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/881 Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto ENISAsta ja tieto- ja viestintätekniikan kyberturvallisuussertifioinnista sekä asetuksen (EU) N:o 526/2013 kumoamisesta (kyberturvallisuusasetus) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 15).

²¹ Radiolaitedirektiivi 2014/53/EU, 3 artiklan 3 kohdan e ja f alakohta.

²² Komission delegoitu asetus (EU) 2022/30, annettu 29 päivänä lokakuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/53/EU täydentämisestä sen 3 artiklan 3 kohdan d, e ja f alakohdassa tarkoitettujen olennaisten vaatimusten soveltamisen osalta.

²³ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisia elementtejä sisältävien tuotteiden horisontaalisista kyberturvallisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) 2019 1020 muuttamisesta (COM(2022) 454 final).

Kiertotaloutta koskevassa vuoden 2020 toimintasuunnitelmassa²⁴ ilmoitettiin kestävästä tuotepolitiikasta, jonka avulla pyritään tarjoamaan korkealaatuisia, toimivia ja turvallisia tuotteita, jotka on suunniteltu uudelleenkäyttöä, korjaamista, uudelleenvalmistusta ja korkealaatuista kierrätystä silmällä pitäen. Toimintasuunnitelma ei sisällä tuotevastuuta koskevia toimenpiteitä.

Tämän ehdotuksen kanssa pakettina hyväksytyllä sopimuksenukoista **siviilioikeudellista vastuuta koskevien sääntöjen mukauttamista tekoälyyn** koskevalla direktiiviluonnoksella pyritään helpottamaan tiedonsaantia ja keventämään todistustaakkaa korvausvaatimuksissa, jotka esitetään tuottamukseen perustuvaa vastuuta koskevien kansallisten järjestelmien puitteissa ja joissa vahinko liittyy tiettyihin tekoälyjärjestelmiin. Tällaisissa korvausvaatimuksissa ei ole päällekkäisyyksiä tuotevastuudirektiivin nojalla esitettyjen vaatimusten kanssa.

1.3. Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa

Euroopan digitaalinen valmius ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottava talous, joka toimii ihmisten hyväksi, ovat komission ensisijaisia tavoitteita, ja tämä ehdotus on linjassa niiden kanssa²⁵.

Digitaalitekniikoihin liittyvien riskien minimoimiseksi ja tuotteiden turvallisuuden parantamiseksi EU nykyaikaistaa koneita, radiolaitteita ja yleistä tuoteturvallisuutta koskevia sääntöjä sekä luo uusia, turvallisia ja luotettavia tekoälyjärjestelmiä koskevia sääntöjä²⁶. Tällä ehdotuksella täydennetään tätä ”digitalisaatio oletusarvona” -nykyaikaistamisprosessia varmistamalla, että jos tuotteista aiheutuu haittaa, vahingonkärsijät voivat luottaa siihen, että heidän oikeuttaan korvaukseen kunnioitetaan, ja että yrityksillä on oikeusvarmuus vastuuseen liittyvistä riskeistä, jotka niiden on liiketoiminnassaan otettava huomioon. Kaiken kaikkiaan näiden nykyaikaistamistoimien odotetaan tukevan Eurooppaa digitaalisessa siirtymässä ihmisten hyväksi. Toimilla pyritään edistämään oikeudenmukaista ja kilpailukykyistä taloutta ja kitkattomia sisämarkkinoita. Kaikenkokoisten ja kaikilla aloilla toimivien yritysten olisi voitava kilpailla tasavertaisesti ja kehittää, markkinoida ja käyttää digitaalisia teknologioita, tuotteita ja palveluja mittakaavassa, joka lisää niiden tuottavuutta ja maailmanlaajuisia kilpailukykyä.

Tekoälyn osalta tässä ehdotuksessa vahvistetaan ensinnäkin, että tekoälyjärjestelmät ja tekoälyä hyödyntävät tavarat ovat ”tuotteita” ja kuuluvat näin ollen tuotevastuudirektiivin soveltamisalaan eli kuten kaikkien muiden tuotteiden tapauksessa korvauksia on mahdollista saada, jos viallinen tekoäly aiheuttaa vahinkoa, ilman että vahingonkärsijän on osoitettava valmistusvirhe. Toiseksi ehdotuksessa tehdään selväksi, että laitevalmistajien lisäksi myös sellaisten ohjelmistojen ja digitaalisten palvelujen, jotka vaikuttavat laitteen toimintaan (kuten navigointipalvelu automaattisessa ajoneuvossa), tarjoajat voidaan saattaa vastuuseen. Kolmanneksi ehdotuksella varmistetaan, että valmistajat voidaan saattaa vastuuseen

²⁴ [Kiertotalouden toimintasuunnitelma](#), maaliskuu 2020.

²⁵ COM/2020/67 final.

²⁶ Ks. lisätietoja 1.2 jaksosta.

muutoksista, joita ne tekevät jo markkinoille saattamiinsa tuotteisiin, myös silloin, kun muutokset johtuvat ohjelmistopäivityksistä tai koneoppimisesta. Neljänneksi tarkistetulla tuotevastuudirektiivillä vähennetään todistustaakkaa monimutkaisissa tapauksissa, joihin voi sisältyä tiettyjä tekoälyjärjestelmiin liittyviä tapauksia ja joissa tuotteet eivät täytä turvallisuusvaatimuksia. Näin ehdotuksella vastataan suurelta osin Euroopan parlamentin kehoitukseen²⁷ varmistaa tekoälyä koskevat vastuusäännöt. Näiden muutosten lisäksi rinnakkaisella direktiiviehdotuksella tekoälyä koskevasta tuottamukseen perustuvasta vastuusta pyritään varmistamaan, että jos vahingonkärsijän on kansallisen lainsäädännön mukaista korvausta saadaksesen osoitettava, että tekoälyjärjestelmän aiheuttama vahinko oli jonkun syy, todistustaakkaa voidaan tiettyjen edellytysten täytyessä keventää.

Kiertotalouden liiketoimintamallit, joilla tuotteita muutetaan tai päivitetään, ovat yhä yleisempiä ja keskeisempiä EU:n pyrkimyksille saavuttaa kestävyys- ja jätteen vähentämistavoitteet Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja eurooppalaisen ilmastolain²⁸ mukaisesti. Tällä ehdotuksella pyritään tehostamaan erilaisia toimia, kuten kestäviä tuotteita koskevaa aloitetta²⁹, tekemällä selväksi, että kuluttajilla on oikeus saada korvausta viallisista muutetuista tuotteista aiheutuneista vahingoista samalla tavalla kuin uusista tuotteista aiheutuneista vahingoista, ja luomalla oikeudellinen selkeys, jota teollisuus tarvitsee kiertotalouden liiketoimintamallien omaksumiseksi.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Tämä ehdotus perustuu direktiivin 85/374/ETY tavoin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklaan (entisen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artikla, entisen Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 100 artikla), koska sen tavoitteena on yhdenmukaistaa kansallisia sääntöjä tavaroiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi ja siten luoda yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla ja varmistaa kuluttajansuoja.

• Toissijaisuusperiaate

Arvioinnissa³⁰ todettiin kiistatta, että EU-tason tuotevastuusäännöt, jotka täydentävät EU:n tuoteturvallisuussääntöjä, tuovat lisäarvoa. Säännöt, joiden mukaisesti ihmisille korvataan viallisista tuotteista aiheutuneita vahinkoja, vahvistavat EU:n tuoteturvallisuussääntöjä. Molemmilla sääntökokonaisuuksilla on sama poliittinen tavoite eli toimivat tavaroiden sisämarkkinat, jotka takaavat korkeatasoisen kuluttajansuojan. Molempia on myös nykyaikaistettava.

²⁷ Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. lokakuuta 2020 suosituksista komissiolle tekoälyä koskevasta siviilioikeudellisen vastuun järjestelmästä (2020/2014(INL)).

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1119, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2021, puiteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta (EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1).

²⁹ [Kestäviä tuotteita koskeva aloite \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-summaries/Pages/11-2021-01.aspx).

³⁰ Tuotevastuudirektiivin arviointi, [SWD\(2018\)157](https://ec.europa.eu/economic-affairs/press-room/2018/08/2018-08-20-01), s. 60.

Tällä ehdotuksella lisätään oikeusvarmuutta sen suhteen, i) mitkä tuotteet, yritykset ja vahinkotyypit kuuluvat tuotevastuudirektiivin soveltamisalaan, sekä sen suhteen, ii) mikä on valmistajien ja kuluttajien etujen asianmukainen tasapaino EU:ssa. Ilman yhdenmukaisia sääntöjä valmistajien olisi noudatettava 27:ää erilaista sääntökokonaisuutta viollisista tuotteista aiheutuneen vahingon korvaamiseksi kuluttajille. Tämä johtaisi eritasoiseen kuluttajansuojaan ja vääristäisi kilpailua eri jäsenvaltioiden yritysten välillä.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tällä ehdotuksella pyritään luomaan huolellisesti harkittu tasapaino teollisuuden ja kuluttajien etujen välillä, kuten arvioinnin 8 jaksossa selitetään. Ehdotuksella luodaan oikeusvarmuus sen suhteen, mitkä tuotteet ja yritykset kuuluvat tuottamuksesta riippumattoman vastuun piiriin. Sillä myös kannustetaan kaikkia yrityksiä, myös EU:n ulkopuolisia valmistajia, saattamaan EU:n markkinoille ainoastaan turvallisia tuotteita korvausvastuun välttämiseksi. Tämä puolestaan lisää tuoteturvallisuutta.

Ehdotuksella varmistetaan, että kuluttajat saavat saman suojan riippumatta siitä, onko vahinkoa aiheuttanut viollinen tuote aineellinen vai digitaalinen. Kun EU:n tuotevastuujärjestelmän soveltamisala laajennetaan koskemaan nimenomaisesti myös ohjelmistojen tarjoajia, tuotteisiin olennaisia muutoksia tekeviä yrityksiä, valtuutettuja edustajia ja jakelupalvelujen tarjoajia, vahingonkärsijällä on paremmat mahdollisuudet saada korvausta aiheutuneesta vahingosta ja yritysten välille luodaan tasapuoliset toimintaedellytykset. Kattamalla aineelliset menetykset, jotka johtuvat tietojen häviämisestä, tuhoutumisesta tai korruptoitumisesta, ehdotuksessa tunnustetaan datan merkitys digitaalisella aikakaudella. Ehdotuksessa ei kuitenkaan ylitetä sitä, mikä on tarpeen, eikä siinä näin ollen puututa muun tyyppisiin vahinkoihin, kuten yksityisyyden loukkaamiseen tai syrjintään, joita voidaan käsitellä asianmukaisemmin muussa lainsäädännössä.

Ehdotuksella parannetaan oikeusvarmuutta ja yhdenmukaistetaan kuluttajansuojan tasoa ympäri EU:ta. Todistustaakka jakautuu monomutkaisissa tapauksissa oikeudenmukaisemmin vahingonkärsijöiden ja valmistajien välillä, mikä lisää mahdollisuuksia korvausvaatimuksen läpisaamisessa. Todistustaakkaa ei kuitenkaan käännetä, koska se altistaisi valmistajat huomattavasti suuremmille vastuuriskeille ja voisi haitata innovointia, johtaa tuotteiden hintojen nousuun ja heikentää innovatiivisten tuotteiden saatavuutta.

- **Toimintatavan valinta**

Ehdotus on muodoltaan direktiivi, mikä lisää jäsenvaltioiden mahdollisuuksia sisällyttää sen säännöt joustavasti osaksi kansallista lainsäädäntöään. Tämä on tärkeää, koska direktiivin säännöt ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa kansallisten siviililakien kanssa, jotka on integroitu pitkälle kansallisiin oikeusjärjestelmiin. Tällä ehdotuksella pyritään korvaamaan tuotevastuudirektiivi kokonaisuudessaan. Tuotevastuudirektiivin uudelleenlaadittua toisintoa tai muutossäädöstä ei pidetty asianmukaisena, koska lähes jokaiseen artiklaan on tehtävä muutoksia.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Vuonna 2018 tehdyssä tuotevastuudirektiivin arvioinnissa³¹ todettiin, että kaiken kaikkiaan tuotevastuudirektiivi on tehokas ja tarkoituksenmukainen väline, mutta siinä on useita puutteita (ks. 1.1 jakso).

Havainnot otettiin huomioon valmisteltaessa tätä ehdotusta tukevaa vaikutustenarviointia.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ehdotusta valmistellessaan komissio kuuli useita eri sidosryhmiä, kuten EU:n ja kansallisen tason kuluttajajärjestöjä ja kansalaisjärjestöjä, toimialajärjestöjä, yrityksiä, vakuutusalan yhdistyksiä, lakitoimistoja, akateemisia asiantuntijoita, kansalaisia ja kansallisia viranomaisia. Kuulemisiin sisältyi alustava vaikutustenarviointi³², 12 viikkoa kestänyt julkinen kuuleminen, johon saatiin 291 vastausta, seminaareja sidosryhmien ja jäsenvaltioiden kanssa sekä sidosryhmien kohdennettu kuuleminen ja riippumattoman konsultin suorittamia haastatteluja.

Jäljempänä esitetään yhteenveto sidosryhmien panoksesta kuhunkin tuotevastuudirektiivin tarkistuksen erityistavoitteeseen.

- **Tavoite varmistaa, että vastuusäännöt vastaavat tuotteiden luonnetta ja riskejä digitaalisella aikakaudella ja kiertotaloudessa**

- Useimmat sidosryhmät kannattivat sen selventämistä, että ohjelmistot ovat tuotevastuudirektiivin piiriin kuuluva tuote. Suurin osa teollisuuden sidosryhmistä ehdotti kuitenkin, että asia selvennettäisiin ei-sitovilla suuntaviivoilla eikä tarkistamalla tuotevastuudirektiiviä lainsäädännöllisesti. Kaikkien sidosryhmien keskuudessa vallitsi laaja yhteisymmärrys siitä, että tuotetta voitaisiin pitää viollisena kyberturvallisuushaavoittuvuuksien vuoksi. Julkiseen kuulemiseen vastanneista 70 prosenttia kannatti mahdollisuutta saattaa valmistajat vastuuseen, jos ne eivät toimita tällaisten haavoittuvuuksien korjaamiseksi tarvittavia tietoturvapäivityksiä.
- Teollisuuden sidosryhmät vastustivat tietosuojarikkomuksia koskevan tuottamuksesta riippumattoman vastuun sisällyttämistä tuotevastuudirektiiviin osaksi, koska tällaiset rikkomukset voidaan jo korvata muiden säädösten, kuten yleisen tietosuoja-asetuksen, nojalla. Kuluttajajärjestöt, kansalliset viranomaiset ja kansalaisjärjestöt sen sijaan kannattivat niiden sisällyttämistä.
- Kaikki sidosryhmät kannattivat laajalti sitä, että talouden toimijat, jotka tekevät tuotteisiin olennaisia muutoksia, voitaisiin saattaa vastuuseen silloin, kun muutetut tuotteet ovat viollisia ja niistä aiheutuu vahinkoa.

- **Tavoite varmistaa, että EU:ssa on aina henkilö, joka on vastuussa EU:n ulkopuolisilta tuottajilta ostetuista viollisista tuotteista**

³¹ Tuotevastuudirektiivin arviointi, [SWD\(2018\)157](#).

³² [Siviilioikeudellinen vastuu – vastuusääntöjen mukauttaminen digitaaliaikaan ja tekoälyyn \(europa.eu\)](#).

Julkisessa kuulemisessa 64 prosenttia kaikista vastaajista oli samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä siitä, että tuotevastuudirektiivillä on varmistettava kuluttajansuoja, jos suoraan EU:n ulkopuolisista maista ostetuista tuotteista aiheutuu vahinkoa eikä valmistaja tai maahantuojalla ole sijoittautunut EU:hun. Näkemykset vaihtelivat sen suhteen, olisiko EU:n ulkopuolisen valmistajan valtuutettu edustaja, jakelupalvelujen tarjoaja tai verkossa toimiva kauppapaikka voitava saattaa vastuuseen.

- **Tavoite keventää todistustaakkaa monimutkaisissa tapauksissa ja vähentää vaatimusten esittämistä koskevia rajoituksia varmistaen samalla oikeudenmukaisen tasapainon valmistajien ja kuluttajien välillä**

- Julkisessa kuulemisessa 77 prosenttia vastaajista katsoi, että teknisesti monimutkaiset tuotteet aiheuttivat ongelmia vahingonkärsijän todistustaakan osalta. Prosenttiosuus oli huomattavasti suurempi kuluttajajärjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja kansalaisten (95 prosenttia) kuin yritysten ja toimialajärjestöjen (38 prosenttia) keskuudessa. Teollisuuden sidosryhmät suhtautuivat avoimemmin esittämismahdollisuuksiin ja todistustaakan helpottamiseen monimutkaisissa tapauksissa kuin todistustaakan kääntämiseen, jonka ne katsoivat olevan radikaali vaihtoehto, joka heikentäisi innovointia. Useimmat toimialajärjestöjen, kuluttajajärjestöjen ja oikeudellisten asiantuntijoiden sidosryhmät kannattivat voimakkaasti tuotevastuudirektiivin teknologianeutraalin lähestymistavan säilyttämistä. Suurin osa sidosryhmistä vastusti kehittämisen riskin vastuuvapausperusteen poistamista.
- Kuluttajajärjestöt, kansalaisjärjestöt ja kansalaiset halusivat poistaa säännön, joka estää alle 500 euron arvoisten omaisuusvahinkojen korvaamisen, ja pidentää kymmenen vuoden määräaikaa, jonka aikana valmistajat ovat vastuussa viallisesta tuotteesta sen markkinoille saattamisen jälkeen. Teollisuuden sidosryhmät kannattivat rajoitusten säilyttämistä ennallaan.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ehdotuksen valmisteluun liittyi kaksi erillistä tutkimusta: toinen tehtiin osana arviointia³³ ja toinen osana vaikutustenarviointia³⁴. Komissio myös keräsi vastuuta ja uusia teknologioita käsittelevässä asiantuntijaryhmässä vuosina 2018–2020 asiantuntijaneuvoja tiedeyhteisöltä, kuluttajaryhmiltä, teollisuudelta ja kansallisilta viranomaisilta.

Oikeudellinen analyysi perustuu vuodesta 1985 lähtien kerättyyn runsaaseen oikeuskäytäntökokoelmaan, etenkin Euroopan unionin tuomioistuimen kokoelmaan, ja moniin julkaisuihin³⁵.

- **Vaikutustenarviointi**

Tämän ehdotuksen tueksi tehty vaikutustenarviointi (SWD[xxxx]) on laadittu parempaa sääntelyä koskevien komission suuntaviivojen mukaisesti. Sääntelyntarkastelulautakunta tarkasteli vaikutustenarviointiraporttia ja antoi puoltavan lausunnon.

³³ EY, Technopolis, VVA (2018), tuotevastuudirektiivin arviointiin liittyvä [tutkimus](#).

³⁴ CSES with Wavestone, CSIL (2022), Tuotevastuudirektiivin tarkistukseen liittyvä vaikutustenarviointia koskeva tutkimus (Impact assessment study on the revision of Product Liability Directive).

³⁵ Ks. tuotevastuudirektiivin tarkistukseen liittyvä vaikutustenarviointia koskevan tutkimuksen liitteen 6 bibliografia, CSES with Wavestone, CSIL (2022).

Vaikutustenarviointiraporttia tarkistettiin lautakunnan huomautusten huomioon ottamiseksi erityisesti selittämällä tarkemmin seuraavat: havaittujen ongelmien laajuus, tuoteturvallisuussääntöjen vaikutus tuotteeseen liittyviin haittoihin, tapausten lähtötasoarviot, suosituimman vaihtoehdon vaikutukset sidosryhmittäin ja aloitteen merkitys pk-yrityksille.

Sellaisen perusskenaarion lisäksi, jossa ei toteuteta minkäänlaisia toimia, vaikutustenarvioinnissa yksilöitiin kolme vaihtoehtoa, joilla voidaan puuttua ensimmäiseen ongelmaan, joka koskee digitaalista aikakautta ja kiertotaloutta, ja kaksi vaihtoehtoa, joilla voidaan puuttua toiseen ongelmaan, joka koskee korvauksen saamiseen ja korvausvaatimusten esittämiseen liittyviä esteitä.

- **Vaihtoehdolla 1 a** varmistettaisiin, että sellaisten tuotteiden valmistajat, joiden toiminta edellyttää ohjelmistoja tai digitaalisia palveluja, olisivat direktiivin nojalla vastuussa. Aineellisten komponenttien tavoin näiden aineettomien digitaalisten elementtien tarjoajat olisivat yhteisvastuussa valmistajan kanssa. Tässä vaihtoehdossa itsenäisten ohjelmistojen tuottajat eivät kuitenkaan olisi vastuussa tuotevastuudirektiivin nojalla.
- **Vaihtoehto 1 b** perustuisi vaihtoehtoon 1 a ja sisältäisi lisäksi kaikki asiaankuuluvat ohjelmistot erillisenä tuotteena, mukaan lukien tuotteeseen lisätyt kolmannen osapuolen ohjelmistot tai itsenäiset ohjelmistot, joista itsestään voi aiheutua vahinkoa (kuten lääkinnällisen laitteen älypuhelinsovellus). Yritykset, jotka muuttavat tuotetta olennaisesti ja saattavat sen takaisin markkinoille, olisivat niin ikään direktiivin nojalla vastuussa. Tässä vaihtoehdossa olisi myös mahdollista saattaa EU:n ulkopuolisen tuottajan valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja vastuuseen silloin, kun EU:hun ei ole sijoittautunut maahantuojaa.
- **Vaihtoehto 1 c** sisältäisi vaihtoehdon 1 b toimet ja lisäksi se kattaisi kaikki ohjelmistot, joilla on vaikutusta perusoikeuksiin. Perusoikeuksien loukkauksista, kuten tietosuojarikkomuksista, yksityisyyden loukkauksista tai syrjinnästä (esimerkiksi tekoälyyn perustuvat rekrytointiohjelmistot) aiheutuvat vahingot olisivat korvattavissa.
- **Vaihtoehto 2 a** keventäisi kuluttajien todistustaakkaa yhdenmukaistamalla seuraavat: i) säännöt siitä, milloin tuottajien on annettava vahingonkärsijälle oikeudessa tarvittavat tekniset tiedot; ja ii) olosuhteet, joissa kansalliset tuomioistuimet voivat olettaa, että tuote oli tosiasiallisesti viallinen tai että viallisesta tuotteesta tosiasiallisesti aiheutui vahinkoa, erityisesti monimutkaisissa tapauksissa, joissa vastuun osoittaminen on hyvin vaikeaa. Vaihtoehdolla 2 a vähennettäisiin korvausvaatimusten esittämiseen liittyviä rajoituksia (poistamalla omaisuusvahinkojen kynnyksiarvo ja pidentämällä vastuu-aikaa).
- **Vaihtoehdolla 2 b** käännettäisiin todistustaakka siten, että jos tuotteesta aiheutuu vahinkoa, valmistajan on osoitettava, että tuote ei ole viallinen eikä siitä ole aiheutunut vahinkoa. Vaihtoehdolla poistettaisiin myös kehittämisen riski vastuuvapausperuste, jonka nojalla tuotteet voidaan vapauttaa vastuusta silloin, kun tuotteen viallisuus ei ole havaittavissa viimeisimmän tietämyksen perusteella. Vaihtoehdolla 2 b vähennettäisiin entisestään korvausvaatimusten esittämisen rajoituksia (kynnyksiarvot ja määräajat).

Vaikutustenarvioinnissa vaihtoehtoja 1 b ja 2 a pidettiin parhaimpana yhdistelmänä.

Vaihtoehto 1 b tarjoaa oikeusvarmuuden siitä, mihin tuotteisiin ja valmistajiin tuottamuksesta riippumatonta vastuuta sovelletaan, ja sillä kannustetaan kaikkia yrityksiä, myös EU:n ulkopuolisia valmistajia, saattamaan EU:n markkinoille ainoastaan turvallisia tuotteita korvausvastuun välttämiseksi. Tämä lisää tuoteturvallisuutta, ja sillä on myönteisiä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Näin myös varmistetaan, että kuluttajilla on sama suoja silloin, kun viallisista tuotteista aiheutuu vahinkoa, riippumatta siitä, liittyikö vika tuotteen digitaalisiin vai aineellisiin komponentteihin, ja silloin, kun vahinkoa aiheutuu itsenäisestä ohjelmistosta. Kun ohjelmistojen tarjoajat, valtuutetut edustajat ja jakelupalvelujen tarjoajat sisällytetään nimenomaisesti direktiivin soveltamisalaan, vahingonkäräjillä on paremmat mahdollisuudet saada korvausta, koska (direktiivin tuottamuksesta riippumatonta vastuuta koskevan periaatteen vuoksi) heidän ei tarvitse todistaa valmistusvirhettä. Selkeämmät vastuusäännöt tuovat oikeusvarmuutta kiertotalouden liiketoimintamallien osalta ja auttavat siten edistämään niitä, millä on myös myönteisiä ympäristövaikutuksia. Kaikkiaan vaihtoehdossa 1 b vahingonkäräjille vuosittain maksettavien korvausten odotetaan nousevan perusskenaarioon verrattuna 0,15–22,13 miljoonaa euroa. Tämä nostaisi hiukan, arviolta 4,35–8,69 miljoonaa euroa, tuottajien vuotuisia vakuutusmaksuja perustasoon verrattuna.

Vaihtoehdolla 2 a lisätään oikeusvarmuutta ja saavutetaan tasapuolisempi kuluttajansuojan taso ympäri EU:ta, millä on myönteisiä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Todistustaakka jakautuu monimutkaisissa tapauksissa oikeudenmukaisemmin vahingonkäräjien ja tuottajien välillä. Tämä lisää mahdollisuuksia korvausvaatimuksen läpisaamisessa tällaisissa tapauksissa. Vaatimuksen esittämiseen liittyvät kohtuuttomat esteet vähenevät. Kaikkiaan vaihtoehdossa 2 a vahingonkäräjille vuosittain maksettavien korvausten odotetaan nousevan perusskenaarioon verrattuna 0,20–43,54 miljoonaa euroa. Tämä nostaisi hiukan, arviolta 14,35–28,71 miljoonaa euroa, tuottajien vuotuisia vakuutusmaksuja perustasoon verrattuna.

Suosituimmalla vaihtoehdolla edistetään YK:n kestävä kehityksen tavoitteita, erityisesti tavoitetta 3 (terveellinen elämä ja hyvinvointi), koska sillä on myönteisiä sosiaalisia vaikutuksia vahingonkäräjien terveyteen ja hyvinvointiin, tavoitetta 9 (innovoiminen edistäminen) tarjoamalla yrityksille oikeusvarmuutta innovoinnin helpottamiseksi ja tavoitetta 12 (kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys) parantamalla tuoteturvallisuutta tuotteeseen tehtävien olennaisten muutosten yhteydessä.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Tuotevastuudirektiivin arvioinnissa todettiin, että nykyinen hallinnollinen taakka on hyvin vähäinen eikä yksinkertaistamista tarvita. Vastuusääntöjen mukauttaminen digitaaliseen aikakauteen ja kiertotalouteen ei aiheuta uusia hallinnollisia kustannuksia yrityksille tai kuluttajille.

Ehdotuksella pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino teollisuuden ja kuluttajien välille erityisesti välttämällä toimenpiteitä, jotka vaikeuttaisivat pk-yritysten innovointia tai aiheuttaisivat lisäkustannuksia, jotka pk-yritysten olisi vaikeampi kattaa. Ehdotuksessa ei vapauteta mikroyrityksiä vastuusta eikä siinä säädetä erityisistä pk-yrityksiin kohdennetuista lieventävistä toimenpiteistä, koska korvaus viallisista tuotteista aiheutuneesta vahingosta ei

saa olla riippuvainen vastuussa olevan yrityksen koosta. Erilaisten sääntöjen soveltaminen samanlaisia tuotteita myyviin eri yrityksiin vääristäisi markkinatoimijoiden välistä kilpailua.

- **Perusoikeudet**

Vaatimusten esittämistä koskevien rajoitusten vähentäminen ja todistustaakan keventäminen monimutkaisissa tapauksissa vahvistaisi oikeutta tehokkaihin oikeussuojakeinoihin, mikä on Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattu oikeus.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöään 12 kuukauden kuluttua sen voimaantulosta ja ilmoitettava kansallisista täytäntöönpanotoimista komissiolle. Komissio on valmis antamaan jäsenvaltioille teknistä tukea direktiivin täytäntöönpanossa.

Komissio tarkastelee direktiivin täytäntöönpanoa ja sen saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä kuuden vuoden kuluttua sen voimaantulosta ja ehdottaa tarvittaessa lainsäädäntömuutoksia.

- **Selittävät asiakirjat**

Ehdotetulla direktiivillä yhdenmukaistetaan siviilioikeudellista vastuuta koskevaa lainsäädäntöä, ja se sisältää sekä aineellisia että menettelysääntöjä. Jäsenvaltiot voivat saattaa direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään erilaisia välineitä käyttäen. Sen vuoksi on perusteltua, että jäsenvaltiot liittävätkin ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä, vähintään yhden asiakirjan, josta käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien kohtien suhde selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman³⁶ mukaisesti.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

I luku – Yleiset säännökset

Direktiivin I luvussa määritellään ehdotuksen kohde ja soveltamisala sekä ehdotuksessa käytetyt termit. Siinä yhdenmukaistetaan tuotevastuuseen liittyvä terminologia unionin tuoteturvallisuuskehyksen kanssa määrittelemällä muun muassa termit 'valmistaja' ja 'markkinoille saattaminen' päätöksellä 768/2008/EY³⁷ luodun uuden lainsäädäntökehyksen määritelmien pohjalta. Siinä myös otetaan huomioon tuotetodellisuus digitaalisella

³⁶ Jäsenvaltioiden ja komission yhteinen poliittinen lausuma, annettu 28 päivänä syyskuuta 2011, selittävistä asiakirjoista (EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14).

³⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY, tehty 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 82).

aikakaudella teknologianeutraalilla tavalla sisällyttämällä ohjelmistot ja digitaaliset valmistustiedostot tuotteen määritelmään ja selventämällä, milloin tuotteeseen liittyvää palvelua on käsiteltävä tuotteen komponenttina. Siinä laajennetaan korvattavan vahingon käsitettä siten, että se kattaa myös tietojen ja datan häviämisen tai korruptoitumisen.

II luku – Tuotevastuuta koskevat erityiset säännökset

Direktiivin II luvussa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat talouden toimijoiden vastuuta viallisista tuotteista aiheutuneista vahingoista ja olosuhteita, joissa luonnollisilla henkilöillä on oikeus korvaukseen:

- Tuotteen mahdollinen viallisuus – eli onko tuote niin turvallinen kuin kuluttajalla on oikeus odottaa – määritellään pääosin samalla tavalla kuin nykyisessä tuotevastuudirektiivissä. Jotta kuitenkin voidaan ottaa huomioon tuotteiden muuttuva luonne digitaalisella aikakaudella ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, ei-tyhjentävään luetteloon tekijöistä, jotka tuomioistuinten on otettava huomioon viallisuutta arvioidessaan, on lisätty uusia tekijöitä, kuten tuotteiden kytkeytyminen toisiinsa ja itseoppimistoiminnot.
- Niiden talouden toimijoiden valikoimassa, jotka voidaan saattaa vastuuseen viallisista tuotteista, on otettu huomioon unionin ulkopuolella valmistettujen tuotteiden kasvava merkitys, ja direktiivissä varmistetaan, että unionissa on aina talouden toimija, jolle korvausvaatimus voidaan esittää. Ehdotus ei vaikuta digipalvelusäädöksen mukaiseen ehdolliseen vastuusta vapauttamiseen, koska siinä säädetään vastuuedellytyksistä vain tapauksissa, joissa verkkoalusta ei hyödy poikkeuksesta. Lisäksi tässä ehdotuksessa säädetään ainoastaan tapauksista, joissa henkilölle aiheutuu viallisesta tuotteesta vahinkoa ja hän hakee korvausta, eli tapauksista, joita digipalvelusäädös ei kata. Siinä selvennetään myös, milloin tuotteeseen muutoksia esimerkiksi kiertotalouden liiketoimintamallien yhteydessä tehneet talouden toimijat voidaan saattaa vastuuseen.
- Todistustaakka on vahingonkärsijällä, jonka on osoitettava vahinko, tuotteen viallisuus ja näiden kahden välinen syy-yhteys. Koska varsinkin monimutkaisissa tapauksissa vahingonkärsijällä voi olla vaikeuksia osoittaa vahinko, todistustaakkaa kevennetään tasapainon saavuttamiseksi teollisuuden ja kuluttajien etujen välillä.
- Tuotevastuudirektiivin nojalla talouden toimijoilla on oikeus vapautua vastuusta tietyin edellytyksin, jolloin niillä on todistustaakka. Vapautuksia mukautetaan sen mukaan, voivatko tuotteet muuttua tai voidaanko niitä muuttaa digitaalisella aikakaudella sen jälkeen, kun ne on saatettu markkinoille. Jotta valmistajien toimintaedellytykset olisivat tasapuoliset ja kuluttajansuoja yhdenmukainen koko EU:ssa, valmistajille myönnettyä poikkeusta sen vuoksi, että tieteellisen ja teknisen tiedon taso ei mahdollistanut vikojen havaitsemista, olisi sovellettava kaikissa jäsenvaltioissa ja tuotevastuudirektiivin mukaista poikkeusmahdollisuutta ei pitäisi jatkaa.

III luku – Vastuuta koskevat yleiset säännökset

Direktiivin III luvussa vahvistetaan yleisemmät vastuusäännöt, jotka perustuvat läheisesti nykyisen tuotevastuudirektiivin säännöksiin. Luvussa säädetään, että jos vastuullisia on kaksi tai useampi, nämä tahot ovat yhteisvastuussa. Siinä säädetään myös, että jos viallisesta tuotteesta aiheutuu vahinkoa, kolmansien osapuolten asiaan liittyvät toimet eivät vähennä valmistajan vastuuta, kun taas vahingonkärsijän toimet voivat vähentää sitä. Kuluttajansuojan

kannalta on tärkeää, että vastuuta ei voida sulkea pois tai rajoittaa sopimuksella tai muilla laeilla. Sen vuoksi korvaukselle ei voida asettaa rahallista ylä- tai alarajaa. Kolmen vuoden määräaika menettelyn aloittamiselle säilyy tuotevastuudirektiiviin verrattuna muuttumattomana. Talouden toimijat ovat vastuussa viollisista tuotteista kymmenen vuoden ajan tuotteen markkinoille saattamisen jälkeen. Kantajilla on kuitenkin viiden vuoden lisämääräaika tapauksissa, joissa henkilövahingon oireet ilmenevät hitaasti, kuten viallisen kemikaalin tai elintarvikkeen nielemisen jälkeen.

IV luku – Loppusäännökset

Jäsenvaltioiden on julkaistava tuotevastuuta koskevat tuomioistuimen päätökset, jotta muut kansalliset tuomioistuimet voivat ottaa tuomiot huomioon tuotevastuuta koskevien sääntöjen yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi. Näillä avoimuustoimenpiteillä helpotetaan myös uudelleentarkastelua, jonka komissio suorittaa kuuden vuoden kuluttua direktiivin voimaantulon jälkeen. Tavanomaisten säännösten muuttamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja voimaantuloa koskevien säännösten lisäksi IV luvussa säädetään myös tuotevastuudirektiivin kumoamisesta ja siirtymätoimenpiteistä.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**tuotevastuusta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon³⁸,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Neuvoston direktiivissä 85/374/ETY³⁹ vahvistetaan tuotevastuuta koskevat yhteiset säännöt, joilla pyritään poistamaan jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien välisiä eroavaisuuksia, jotka saattavat vääristää kilpailua ja vaikuttaa tavaroiden liikkuvuuteen sisämarkkinoilla sekä johtaa kuluttajien eriaroisiin suojaan tällaisista tuotteista terveydelle tai omaisuudelle aiheutuneiden vahinkojen osalta.
- (2) Asianomaisen talouden toimijan tuottamuksesta riippumaton vastuu on edelleen ainoa asianmukainen tapa, jolla voidaan riittävällä tavalla ratkaista nykyaikaiseen tekniseen tuotantoon liittyvien riskien oikeudenmukaisen jakamisen ongelma.
- (3) Direktiiviä 85/374/ETY olisi tarkistettava, koska uusiin teknologioihin, kuten tekoälyyn, uusiin kiertotalouden liiketoimintamalleihin ja uusiin globaaleihin toimitusketjuihin, liittyvä kehitys on johtanut epäjohtamukaisuuksiin ja oikeudelliseen epävarmuuteen erityisesti käsitteen ”tuote” merkityksen osalta. Lisäksi direktiivin 85/374/ETY soveltamisesta saadut kokemukset ovat osoittaneet, että vahingonkarsijöillä on vaikeuksia saada korvausta, koska korvausvaatimusten esittämiseen liittyy rajoituksia ja todisteiden kerääminen vastuun osoittamiseksi on hankalaa tapausten ollessa yhä useammin teknisesti tai tieteellisesti monimutkaisia. Tämä koskee myös uusiin teknologioihin, kuten tekoälyyn, liittyviä vahingonkorvausvaatimuksia. Tarkistuksella edistetään näin ollen tällaisten uusien teknologioiden, myös tekoälyn, saataville asettamista ja käyttöönottoa ja varmistetaan

³⁸ EUVL C [...], [...], s. [...].

³⁹ Neuvoston direktiivi 85/374/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL L 210, 7.8.1985, s. 29).

samalla, että kantajat voivat nauttia samantasoisesta suojasta käytetystä teknologiasta riippumatta.

- (4) Direktiiviä 85/374/ETY olisi tarkistettava myös sen vuoksi, että voidaan varmistaa yhtenäisyys ja johdonmukaisuus tuoteturvallisuutta ja markkinoiden valvontaa koskevan lainsäädännön kanssa unionin ja kansallisella tasolla. Lisäksi on tarpeen selventää peruslähtökohtia ja -käsitteitä, jotta voidaan taata yhtenäisyys ja oikeusvarmuus ja ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen viimeaikainen oikeuskäytäntö.
- (5) Koska tarvittavat muutokset ovat luonteeltaan laaja-alaisia, direktiivi 85/374/ETY olisi selkeyden ja oikeusvarmuuden varmistamiseksi kumottava ja korvattava uudella direktiivillä.
- (6) Jotta voidaan varmistaa, että unionin tuotevastuujärjestelmä on kattava, tuottamuksesta riippumatonta tuotevastuuta olisi sovellettava kaikkiin irtaimiin esineisiin, myös silloin kun ne on integroitu muihin irtaimiin esineisiin tai asennettu kiinteään omaisuuteen.
- (7) Tuotevastuuta ei pitäisi soveltaa ydinonnettomuuksista aiheutuviin vahinkoihin, sillä tällaisten vahinkojen vastuusta määrätään jäsenvaltioiden ratifioimissa kansainvälisissä yleissopimuksissa.
- (8) Jotta voidaan luoda todelliset sisämarkkinat, joilla kuluttajansuojan taso on korkea ja yhdenmukainen, ja ottaa huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jäsenvaltiot eivät saisi tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä pitää voimassa tai ottaa käyttöön säännöksiä, jotka ovat tässä direktiivissä säädettyjä säännöksiä tiukempia tai sallivampia.
- (9) Jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä vahingonkärsijällä voi olla mahdollisuus hakea vahingonkorvausta sellaisen sopimussuhteeseen perustuvan vastuun tai sopimuksenulkoisen vastuun perusteella, joka ei liity tuotteen viallisuuteen, kuten takuun tai tuottamuksen perusteella. Tällaisia ovat myös [Euroopan parlamentin ja neuvoston tekoölyvastuudirektiivin .../...] säännökset, joissa vahvistetaan tietojen esittämistä ja todistustaakkaa koskevat yhteiset säännöt, joita sovelletaan tekoölyjärjestelmästä aiheutuvien tuottamukseen perustuvien vahingonkorvausvaatimusten yhteydessä. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa tällaisiin säännöksiin, joilla myös pyritään edistämään tehokasta kuluttajansuojaa.
- (10) Joissakin jäsenvaltioissa vahingonkärsijöillä voi olla oikeus hakea korvausta lääkevalmisteista aiheutuneista vahingoista tietyn kansallisen vastuujärjestelmän mukaisesti, jolloin kuluttajien tehokas suoja lääkealalla on jo saavutettu. Direktiivi ei saisi vaikuttaa oikeuteen esittää tällaisia korvausvaatimuksia.
- (11) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 768/2008/EY⁴⁰ säädetään yhteisistä periaatteista ja viitesäännöksistä, joita on tarkoitus soveltaa alakohtaisessa tuotelainsäädännössä. Jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus tällaiseen lainsäädäntöön nähden, on aiheellista yhdenmukaistaa tietyt tämän direktiivin säännökset ja etenkin määritelmät kyseisen päätöksen kanssa.
- (12) Digitaalisen aikakauden tuotteet voivat olla aineellisia tai aineettomia. Ohjelmistot, kuten käyttöjärjestelmät, laiteohjelmistot, tietokoneohjelmat, sovellukset ja

---

⁴⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY, tehty 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista.

tekoälyjärjestelmät, yleistyvät markkinoilla, ja niiden merkitys tuoteturvallisuuden kannalta kasvaa. Ohjelmisto voidaan saattaa markkinoille itsenäisenä tuotteena ja sen jälkeen integroida muihin tuotteisiin komponenttina, jolloin sen käyttämisestä voi aiheutua vahinkoa. Oikeusvarmuuden vuoksi olisi sen vuoksi selvennettävä, että ohjelmisto on tuote, johon sovelletaan tuottamuksesta riippumatonta vastuuta sen toimitus- tai käyttötavasta huolimatta ja näin ollen riippumatta siitä, tallennetaanko ohjelmisto laitteeseen vai käytetäänkö sitä pilviteknologian avulla. Ohjelmiston lähdekoodia ei kuitenkaan pidetä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvana tuotteena, koska siinä on kyse puhtaasti datasta. Ohjelmistojen kehittäjää tai tuottajaa sekä [asetuksessa (EU) .../... (tekoälysäädös)] tarkoitettua tekoälyjärjestelmien tarjoajaa olisi kohdeltava valmistajana.

- (13) Jotta ei haitataisi innovointia tai tutkimusta, tätä direktiiviä ei pitäisi soveltaa vapaan ja avoimen lähdekoodin ohjelmistoihin, jotka on kehitetty tai toimitettu liiketoiminnan ulkopuolella. Tämä koskee erityisesti ohjelmistoja, mukaan lukien niiden lähdekoodi ja muutetut versiot, jotka jaetaan avoimesti ja jotka ovat vapaasti saatavilla, käytettävissä, muutettavissa ja uudelleen jaettavissa. Direktiiviä olisi kuitenkin sovellettava, jos ohjelmistoa toimitetaan maksua vastaan tai henkilötietoja käytetään muutoin kuin yksinomaan ohjelmiston turvallisuuden, yhteensopivuuden tai yhteentoimivuuden parantamiseen eli se toimitetaan liiketoiminnan yhteydessä.
- (14) Digitaalisia valmistustiedostoja, jotka sisältävät tarvittavat ohjeet aineellisen esineen tuottamiseksi mahdollistamalla koneiden tai työkalujen, kuten porien, sorvien, työstökoneiden ja 3D-tulostimien, automaattisen ohjauksen, olisi pidettävä tuotteina, jotta voidaan varmistaa kuluttajansuoja tapauksissa, joissa tiedostot ovat viallisia. Epäselvyyksien välttämiseksi olisi selvennettävä, että sähkö on tuote.
- (15) Digitaaliset palvelut on yhä useammin integroitu tai liitetty tuotteeseen siten, että tuote ei pystyisi ilman niitä suorittamaan jotain sen toiminnoista, esimerkiksi syöttämään keskeytyksettä liikennetietoja navigointijärjestelmään. On tarpeen laajentaa tuottamuksesta riippumaton vastuu koskemaan tällaisia digitaalisia palveluja, koska ne määrittävät tuotteen turvallisuutta yhtä paljon kuin fyysiset tai digitaaliset komponentit, vaikka tätä direktiiviä ei pitäisi soveltaa palveluihin sellaisenaan. Tällaisia tuotteeseen liittyviä palveluja olisi pidettävä sen tuotteen komponentteina, johon ne on liitetty, jos ne ovat kyseisen tuotteen valmistajan valvonnassa siinä mielessä, että valmistaja toimittaa ne itse tai suosittelee niitä tai vaikuttaa muulla tavoin kolmannen osapuolen toimituksiin.
- (16) Kun otetaan huomioon aineettomien hyödykkeiden kasvava merkitys ja arvo, olisi korvattava myös tietojen häviäminen tai korruptoituminen, kuten kiintolevyiltä hävinnyt sisältö, ja maksettava kustannukset, jotka aiheutuvat niiden palauttamisesta tai uudelleentallentamisesta. Tämän vuoksi kuluttajansuoja edellyttää korvausta paitsi sellaisista aineellisista tappioista, jotka johtuvat kuolemasta tai henkilövahingosta, kuten hautajais- tai sairauskuluista, tulonmenetyksistä ja omaisuusvahingoista, myös tietojen häviämisestä tai korruptoitumisesta. Tämä direktiivi ei kuitenkaan vaikuta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679⁴¹, Euroopan parlamentin

---

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY⁴², Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680⁴³ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725⁴⁴ rikkomisesta aiheutuneita vahinkoja koskeviin korvausvaatimuksiin.

- (17) Oikeusvarmuuden vuoksi olisi selvennettävä, että henkilövahinko kattaa lääketieteellisesti todetun psyykkisen terveyden vahingoittumisen.
- (18) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä täysimääräisestä ja asianmukaisesta korvauksesta kaikista aineellisista tappioista, jotka johtuvat kuolemasta, henkilövahingosta, omaisuuden vahingoittumisesta tai tuhoutumisesta taikka tietojen häviämisestä tai korruptoitumisesta, mutta ne voivat kuitenkin itse vahvistaa korvauksen laskemista koskevat säännöt. Tämä direktiivi ei saisi myöskään vaikuttaa aineettomia vahinkoja koskeviin kansallisiin sääntöihin.
- (19) Kuluttajien suojelemiseksi mille tahansa luonnollisen henkilön omistamalle omaisuudelle aiheutuneet vahingot olisi korvattava. Koska omaisuutta käytetään yhä enemmän sekä yksityisiin että ammatillisiin tarkoituksiin, on aiheellista säätää tällaisille sekakäytössä oleville kiinteistöille aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Koska tällä direktiivillä pyritään suojelemaan kuluttajia, pelkästään ammatillisiin tarkoituksiin käytettävä omaisuus olisi jätettävä sen soveltamisalan ulkopuolelle.
- (20) Tätä direktiiviä olisi sovellettava tuotteisiin, jotka on saatettu markkinoille tai tapauksen mukaan otettu käyttöön liiketoiminnan yhteydessä joko maksua vastaan tai maksutta eli esimerkiksi tuotteisiin, jotka on toimitettu markkinointikampanjan yhteydessä tai tuotettu julkisista varoista rahoitetun palvelun tarjoamista varten, koska tällainen toimitustapa on luonteeltaan taloudellista tai liiketoiminnallista.
- (21) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa muihin keinoihin hakea korvausta kansallisella tasolla joko tuomioistuinmenettelyssä, tuomioistuimen ulkopuolella, vaihtoehtoisen riidanratkaisun kautta tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/1828⁴⁵ mukaisilla edustajakanteilla tai kansallisilla kollektiivisilla oikeussuojakeinoilla.
- (22) Kuluttajien terveyden ja omaisuuden suojaamiseksi tuotteen viallisuutta ei tulisi arvioida tuotteen käyttökelpoisuuden mukaan vaan sen mukaan, onko tuote niin turvallinen kuin kuluttajalla on oikeus odottaa. Viallisuuden arviointiin olisi sisällyttävä objektiivinen analyysi, eikä siinä pitäisi viitata turvallisuuteen, jota yksittäisellä henkilöllä on oikeus odottaa. Turvallisuus, jota kuluttajalla on oikeus odottaa, olisi arvioitava ottamalla huomioon muun muassa kyseisen tuotteen

---

⁴² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

⁴³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁴⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/1828, annettu 25 päivänä marraskuuta 2020, kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavista edustajakanteista ja direktiivin 2009/22/EY kumoamisesta (EUVL L 409, 4.12.2020, s. 1).

suunniteltu käyttötarkoitus, objektiiviset erityispiirteet ja ominaisuudet sekä sen käyttäjäryhmän erityisvaatimukset, jolle tuote on tarkoitettu. Joistakin tuotteista, kuten elämää ylläpitävistä lääkinnällisistä laitteista, saattaa aiheutua ihmisille erityisen suurta vahinkoa, ja siksi niihin liittyy erityisen suuria turvallisuusodotuksia. Jotta tällaiset odotukset voitaisiin ottaa huomioon, tuomioistuimen olisi voitava todeta tuote vialliseksi määrittämättä sen viallisuutta tarkemmin, jos tuote kuuluu samaan tuotantosarjaan kuin tuote, joka on jo todettu vialliseksi.

- (23) Koska tuotteet kytkeytyvät toisiinsa yhä useammin, tuotteen turvallisuuden arvioinnissa olisi otettava huomioon muiden kyseisen tuotteen sisältämien vaikutukset. Lisäksi olisi otettava huomioon laitteen kyky oppia käyttöönoton jälkeen ja sen vaikutukset tuotteen turvallisuuteen, jotta voidaan vastata perusteltuun luottamukseen siitä, että tuotteen ohjelmisto ja sen taustalla olevat algoritmit on suunniteltu estämään tuotteen vaarallinen käyttäytyminen. Koska digitaalisella aikakaudella monet tuotteet pysyvät valmistajan valvonnassa niiden markkinoille saattamisen jälkeen, tuotteen turvallisuuden arvioinnissa olisi otettava huomioon myös ajankohta, jona tuote poistuu valmistajan valvonnasta. Tuotteen voidaan todeta olevan viallinen myös sen kyberturvallisuuden haavoittuvuuden vuoksi.
- (24) Jotta voidaan ottaa huomioon tuoteturvallisuutta ja markkinavalvontaa koskevan lainsäädännön merkitys sen turvallisuustason määrittämisessä, jota kuluttajalla on oikeus odottaa, olisi selvennettävä, että arvioinnissa olisi tarkasteltava myös turvallisuusvaatimuksia, mukaan lukien turvallisuuden kannalta merkitykselliset kyberturvallisuusvaatimukset, ja sääntelyviranomaisten toimenpiteitä, kuten tuotteiden palautusmenettelyjä, sekä talouden toimijoiden itsensä toteuttamia toimenpiteitä. Tällaisten toimenpiteiden ei kuitenkaan pitäisi sinänsä luoda olettamusta viallisuudesta.
- (25) Kuluttajien valinnanvaran turvaamiseksi ja innovoinnin edistämiseksi paremman tuotteen olemassaolon tai markkinoille saattamisen ei pitäisi sinänsä johtaa päätelmään siitä, että jokin tuote on viallinen. Myöskään tuotteen päivitysten tai parannusten ei pitäisi sinänsä johtaa päätelmään siitä, että tuotteen edellinen versio on viallinen.
- (26) Kuluttajien suojaaminen edellyttää, että kaikki tuotantoprosessiin osallistuneet valmistajat voidaan saattaa vastuuseen, jos niiden toimittama tuote tai komponentti on viallinen. Jos valmistaja integroi tuotteeseen toisen valmistajan viallisen komponentin, vahingonkärsijän olisi voitava hakea korvausta samasta vahingosta joko tuotteen valmistajalta tai komponentin valmistajalta.
- (27) Jotta voidaan varmistaa, että vahingonkärsijät voivat esittää täytäntöönpanokelpoisen korvausvaatimuksen silloin, kun valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, tuotteen maahantuoja ja valmistajan valtuutettu edustaja olisi voitava saattaa vastuuseen. Käytännön kokemukset markkinavalvonnasta ovat osoittaneet, että toimitusketjuihin kuuluu joskus talouden toimijoita, joita ei niiden uuden muodon vuoksi ole helppoa sijoittaa perinteisiin toimitusketjuihin nykyisessä oikeuskehityksessä. Tällaisia ovat erityisesti jakelupalvelujen tarjoajat, jotka hoitavat monia samoja toimintoja kuin maahantuojat mutta jotka eivät välttämättä aina vastaa perinteistä maahantuojan määritelmää unionin oikeudessa. Jakelupalvelujen tarjoajat olisi voitava saattaa vastuuseen niiden toimiessa talouden toimijoina tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontakehyksessä, etenkin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen

(EU) 2019/1020⁴⁶ puitteissa, mutta ottaen huomioon kyseisen roolin toissijaisuus niiden olisi oltava vastuussa ainoastaan silloin, kun unioniin ei ole sijoittautunut maahantuojaa tai valtuutettua edustajaa. Tuotevastuuta olisi kanavoitava tehokkaasti valmistajien, maahantuojien, valtuutettujen edustajien ja jakelupalvelujen tarjoajien suuntaan, ja sen vuoksi jakelijat olisi voitava saattaa vastuuseen ainoastaan silloin, kun ne eivät voi nopeasti yksilöidä asianmukaista unioniin sijoittautunutta talouden toimijaa.

- (28) Verkkoakauppa on kasvanut johdonmukaisesti ja tasaisesti, mikä on luonut uusia liiketoimintamalleja ja tuonut markkinoille uusia toimijoita, kuten verkkoalustoja. [Asetuksessa [.../...] digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös)] ja [asetuksessa [.../...] yleisestä tuoteturvallisuudesta] säädetään muun muassa verkkoalustojen vastuusta ja vastuuvollisuudesta laittoman sisällön osalta kattaen myös tuotteet. Jos verkkoalustat toimivat viallisen tuotteen valmistajana, maahantuojana tai jakelijana, niiden olisi oltava vastuussa tuotteesta samoin ehdoin kuin talouden toimijoiden. Jos verkkoalustat toimivat tuotteiden myynnissä pelkästään välittäjänä elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välillä, niihin sovelletaan ehdollista vastuusta vapauttamista digipalvelusäädöksen mukaisesti. Digipalvelusäädöksessä todetaan kuitenkin, että verkkoalustoja, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa, ei vapauteta kuluttajansuojalainsäädännön mukaisesta vastuusta, jos ne toimivat tuotteen edustajana tai muutoin mahdollistavat kyseisen liiketoimen tavalla, joka saa keskivertokuluttajan uskomaan, että tuotetta tarjoaa joko verkkoalusta itse tai sen valvonnassa toimiva elinkeinonharjoittaja. Tämän periaatteen mukaisesti siinä tapauksessa, että verkkoalustat edustavat tuotetta tai muutoin mahdollistavat tietyn liiketoimen, ne olisi voitava saattaa vastuuseen tämän direktiivin nojalla samalla tavalla kuin jakelijat. Tämä tarkoittaa sitä, että verkkoalustat olisivat vastuussa vain silloin, kun ne edustavat tuotetta tai muutoin mahdollistavat tietyn liiketoimen eivätkä pysty asianmukaisesti yksilöimään unioniin sijoittautunutta talouden toimijaa.
- (29) Siirryttäessä lineaarisesta taloudesta kiertotalouteen tuotteet suunnitellaan kestävämmiksi, uudelleenkäytettäviksi, korjattaviksi ja parannettaviksi. Unioni myös edistää innovatiivisia ja kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja, kuten uudelleenvalmistusta, kunnostamista ja korjausta, mikä pidentää tuotteiden ja komponenttien toimintaikää⁴⁷. Tuotteita voidaan muuttaa myös ohjelmistoihin tehtävillä muutoksilla, kuten päivityksillä. Jos tuotetta muutetaan olennaisesti alkuperäisen valmistajan voimatta vaikuttaa asiaan, se katsotaan uudeksi tuotteeksi, ja olennaiset muutokset tehnyt henkilö olisi voitava saattaa vastuuseen muutetun tuotteen valmistajana, sillä unionin lainsäädännön mukaan valmistaja on vastuussa siitä, että tuote on turvallisuusvaatimusten mukainen. Se, onko muutos olennainen, määritetään asiaa koskevassa unionin ja kansallisessa tuoteturvallisuuslainsäädännössä vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Näin on esimerkiksi, kun tuotteen alkuperäinen käyttötarkoitus muuttuu tai muutokset vaikuttavat siihen, onko tuote sovellettavien turvallisuusvaatimusten mukainen. Jotta riskit jakautuisivat kiertotaloudessa oikeudenmukaisesti, olennaisen muutoksen tekvä talouden toimija olisi vapautettava

⁴⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1).

⁴⁷ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma: Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta (COM(2020) 98 final).

vastuusta, jos se voi osoittaa, että vahinko liittyy sellaiseen tuotteen osaan, johon muutos ei vaikuta. Tätä direktiiviä ei sovelleta talouden toimijoihin, jotka korjaavat tuotetta tai tekevät sille muita toimenpiteitä, joilla tuotetta ei muuteta olennaisesti.

- (30) Koska talouden toimijoihin sovelletaan tuottamuksesta riippumatonta vastuuta, vahinkoa, viallista tuotetta ja näiden välistä syy-yhteyttä koskevan todistustaakan olisi kuuluttava vahingonkärsijälle, joka hakee korvausta viallisesta tuotteesta aiheutuneesta vahingosta, jotta riski voidaan jakaa oikeudenmukaisesti. Vahingonkärsijät ovat kuitenkin usein huomattavan epäedullisessa asemassa verrattuna valmistajiin siltä osin kuin on kyse tietojen saamisesta siitä, miten tuote on tuotettu ja miten se toimii, sekä tällaisten tietojen ymmärtämisestä. Tämä epäsymmetria voi heikentää riskin asianmukaista jakautumista erityisesti teknisesti tai tieteellisesti monimutkaisia tapauksissa.
- (31) Sen vuoksi on tarpeen helpottaa kantajien mahdollisuutta saada todisteita oikeudenkäyntejä varten varmistamalla kuitenkin, että tällainen oikeus rajoittuu siihen, mikä on tarpeen ja asianmukaista ja että luottamukselliset tiedot ja liikesalaisuudet suojataan. Tällaisiin todisteisiin olisi kuuluttava myös asiakirjat, jotka vastaajan on laadittava ex novo kokoamalla ja luokittelemalla saatavilla olevat todisteet.
- (32) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/943⁴⁸ tarkoitettujen liikesalaisuuksien osalta kansallisille tuomioistuimille olisi annettava valtuudet toteuttaa erityisiä toimia liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden takaamiseksi oikeudenkäynnin aikana ja sen jälkeen mutta samanaikaisesti varmistaa oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen tasapaino liikesalaisuuden haltijan ja vahingonkärsijän etujen välillä. Tähän olisi sisällyttävä ainakin toimenpiteitä, joilla rajoitetaan liikesalaisuuksia tai väitetyjä liikesalaisuuksia sisältävien asiakirjojen saantia tai sallitaan asiakirjojen editoitujen toisintojen tai kuulemisten selostusten käyttö sekä rajoitetaan kuulemisiin pääsyä sallimalla se ainoastaan rajalliselle joukolla. Päättyessään tällaisista toimenpiteistä kansallisten tuomioistuinten olisi otettava huomioon i) tarve varmistaa oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, ii) osapuolten ja tapauksen mukaan kolmansien osapuolten oikeudet edut ja iii) jommallekummalle osapuolelle ja tapauksen mukaan kolmansille osapuolille mahdollisesti aiheutuva haitta, joka tällaisten toimenpiteiden myöntämisestä tai hylkäämisestä aiheutuu.
- (33) On myös tarpeen keventää kantajan todistustaakkaa edellyttäen, että tietyt edellytykset täyttyvät. Kumottavissa olevat oletamat ovat yleinen mekanismi kantajan todistamisongelmien helpottamiseksi ja mahdollistavat sen, että oikeus voi perustella viallisuuden tai syy-yhteyden toisella tosiseikalla, joka on näytetty toteen, ja säilyttää samalla vastaajan oikeudet. Jotta tietojen esittämistä koskevan velvollisuuden noudattaminen voidaan tehdä houkuttelevammaksi, kansallisten tuomioistuinten olisi pidettävä lähtökohtana sitä, että tuote on viallinen, jos vastaaja ei noudata tällaista velvoitetta. Monet lakisääteiset ja pakolliset turvallisuusvaatimukset on hyväksytty kuluttajien ja kansalaisten suojelemiseksi vahingon riskiltä. Jotta voidaan vahvistaa tuoteturvallisuussääntöjen ja tuotevastuusääntöjen tiivistä yhteyttä, tällaisten vaatimusten noudattamatta jättämisen olisi johdettava olettamukseen viallisuudesta. Tähän sisältyvät tapaukset, joissa tuotetta ei ole varustettu laitteella, joka kirjaa tiedot

⁴⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, julkistamattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta (EUVL L 157, 15.6.2016, s. 1).

tuotteen toiminnasta unionin tai kansallisessa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Saman pitäisi koskea ilmeisiä toimintahäiriöitä, esimerkiksi jos lasipullo räjähtää tavanomaisessa käytössä, koska on tarpeettoman työlästä vaatia kantajaa osoittamaan viallisuus, kun olosuhteet ovat sellaiset, että asia on kiistaton.

- (34) Kansallisten tuomioistuinten olisi myös oletettava, että tuote on viallinen, että vahingon ja viallisuuden välillä on syy-yhteys tai että on kyse molemmista, jos asian teknisen tai tieteellisen monimutkaisuuden vuoksi olisi kohtuuttoman vaikeaa näyttää toteen tuotteen viallisuus, syy-yhteys tai molemmat, vaikka vastaaja olisi antanut tietoja. Tällaisissa tapauksissa todisteiden vaatiminen heikentäisi oikeutta vahingonkorvaukseen. Koska valmistajilla on asiantuntemusta ja enemmän tietoa kuin vahingonkäräjällä, oletettaman kumoamisen olisi oltava niiden vastuulla. Kansallisten tuomioistuinten olisi määritettävä asian tekninen tai tieteellinen monimutkaisuus tapauskohtaisesti eri tekijöiden perusteella. Näihin tekijöihin olisi kuuluttava tuotteen monimutkaisuus (esimerkiksi innovatiivinen lääkinnällinen laite), käytetyn teknologian monimutkaisuus (esimerkiksi koneoppiminen), kantajan analysoitavana olevien tietojen ja datan monimutkaisuus ja syy-yhteyden monimutkaisuus (esimerkiksi lääkevalmisteen tai elintarvikkeen ja terveydentilan muuttumisen välinen yhteys tai yhteys, jonka osoittaminen edellyttäisi kantajan selittävän tekoälyjärjestelmän toimintaa). Kansallisten tuomioistuinten olisi arvioitava myös kohtuuttomat todisteluvaikeudet tapauskohtaisesti. Kantajan olisi perusteltava kohtuuttomat todisteluvaikeudet, mutta vaikeudesta ei vaadita todisteita. Esimerkiksi tekoälyjärjestelmää koskevassa korvausvaatimuksessa kantajaa ei pitäisi vaatia selittämään tekoälyjärjestelmän erityispiirteitä eikä sitä, miten nämä ominaisuudet vaikeuttavat syy-yhteyden vahvistamista, jotta tuomioistuin voi päättää, ovatko todisteluvaikeudet kohtuuttomat. Vastaajalla olisi oltava mahdollisuus kiistää todisteluvaikeuksien kohtuuttomuus.
- (35) Jotta riski voidaan jatkossakin jakaa oikeudenmukaisesti ja välttää todistustaakan kääntäminen, kantajan olisi oletettaman hyödyntämiseksi kuitenkin voitava osoittaa riittävän relevantin näytön perusteella, että tuote oli todennäköisesti viallinen, jos kantajan vaikeudet liittyvät viallisuuden osoittamiseen, tai että vahingon todennäköinen syy oli tuotteen viallisuus, jos kantajan vaikeudet liittyvät syy-yhteyden osoittamiseen.
- (36) Jotta riski jakautuisi oikeudenmukaisesti, talouden toimijat olisi vapautettava vastuusta, jos ne voivat osoittaa, että on olemassa tiettyjä vastuusta vapauttavia seikkoja. Niiden ei pitäisi olla vastuussa, jos ne voivat osoittaa, että joku muu kuin kyseinen talouden toimija on päästänyt tuotteen poistumaan valmistusprosessista vastoin sen tahtoa tai että nimenomaan pakottavien määräysten noudattaminen oli syy tuotteen viallisuuteen.
- (37) Tuotteen markkinoille saattamisen tai käyttöönoton ajankohta on tavallisesti ajankohta, jona tuote poistuu valmistajan valvonnasta, kun taas jakelijoiden osalta se on ajankohta, jona ne asettavat tuotteen saataville markkinoilla. Sen vuoksi valmistajat olisi vapautettava vastuusta, jos ne osoittavat, että on todennäköistä, että tuotteessa ei ollut vahingon aiheuttanutta vikaa, kun se saatettiin markkinoille tai se otettiin käyttöön tai että vika ilmaantui kyseisen ajankohdan jälkeen. Koska digitaalitekniologioiden avulla valmistajat kuitenkin voivat valvoa tuotetta sen markkinoille saattamisen tai käyttöönoton jälkeen, valmistajien olisi oltava vastuussa myös kyseisen ajankohdan jälkeen ilmaantuvista vioista, jotka johtuvat niiden valvonnassa olevista ohjelmistoista tai niihin liittyvistä palveluista, olipa kyse parannuksista tai päivityksistä tai koneoppimisen algoritmeista. Tällaisten

ohjelmistojen tai niihin liittyvien palvelujen olisi katsottava olevan valmistajan valvonnassa, jos valmistaja toimittaa ne itse tai hyväksyy ne tai muuten vaikuttaa niiden toimittamiseen kolmannelta osapuolelta.

- (38) Talouden toimijoiden mahdollisuutta välttää vastuuta osoittamalla, että vika on syntynyt sen jälkeen, kun ne ovat saattaneet tuotteen markkinoille tai ottaneet sen käyttöön, olisi rajoitettava myös silloin, kun tuotteen viallisuus johtuu sellaisten ohjelmistopäivitysten tai -parannusten puuttumisesta, jotka ovat tarpeen kyberturvallisuuden haavoittuvuuksien estämiseksi ja tuotteen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Tällaiset haavoittuvuudet voivat vaikuttaa tuotteeseen siten, että siitä aiheutuu tässä direktiivissä tarkoitettua vahinkoa. Unionin lainsäädännössä, esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/745⁴⁹, valmistajat veloitetaan vastaamaan tuotteiden turvallisuudesta niiden koko elinkaaren ajan, ja tämän veloitteen täyttämiseksi valmistajien olisi oltava vastuussa myös vahingoista, joita aiheutuu, jos ne eivät toimita ohjelmistoihin turvallisuuspäivityksiä tai -parannuksia. Tällaista vastuuta ei pitäisi soveltaa, jos valmistaja ei voi vaikuttaa ohjelmiston toimittamiseen tai asentamiseen, esimerkiksi jos tuotteen omistaja ei asenna tuotteen turvallisuustason varmistamiseksi tai ylläpitämiseksi toimitettua päivitystä tai parannusta.
- (39) Jotta riskit jakautuisivat oikeudenmukaisesti, valmistajat olisi vapautettava vastuusta, jos ne osoittavat, että tieteellisen ja teknisen tietämyksen taso, joka on määritetty edistyneimmän käytettävissä olevan objektiivisen tiedon eikä kyseisen valmistajan tosiasiallisen tietämyksen perusteella, oli tuotteen niiden valvonnassa ollessa ollut sellainen, että vikaa ei olisi voitu havaita.
- (40) Jos viallinen komponentti on integroitu tuotteeseen, josta aiheutuu vahinkoa, saattaa syntyä tilanteita, joissa kaksi tai useampi osapuoli on vastuussa samasta vahingosta. Tällöin vahingonkärsijän olisi voitava hakea korvausta sekä valmistajalta, joka on sisällyttänyt viallisen komponentin tuotteeseensa, että viallisen komponentin valmistajalta. Kuluttajansuojan varmistamiseksi kaikkien osapuolten olisi oltava tällaisissa tilanteissa yhteisvastuussa.
- (41) Saattaa syntyä tilanteita, joissa aiheutuneeseen vahinkoon vaikuttavat tuotteen viallisuuden lisäksi muiden henkilöiden kuin mahdollisesti vastuussa olevan talouden toimijan teot ja laiminlyönnit, esimerkiksi kolmas osapuoli saattaa käyttää hyväkseen tuotteen kyberturvallisuuden haavoittuvuutta. Jos tuote on viallinen esimerkiksi haavoittuvuuden vuoksi, koska se tekee tuotteesta vähemmän turvallisen kuin kuluttajalla on oikeus odottaa, kuluttajansuojan varmistamiseksi talouden toimijan vastuuta ei pitäisi vähentää tällaisten tekojen tai laiminlyöntien vuoksi. Talouden toimijan vastuuta olisi kuitenkin voitava vähentää tai vastuu olisi voitava poistaa, jos vahingonkärsijät ovat itse huolimattomuudellaan vaikuttaneet vahingon aiheutumiseen.
- (42) Kuluttajansuojan tavoite vaarantuisi, jos talouden toimijan vastuuta voitaisiin rajoittaa tai se voitaisiin sulkea pois sopimusmääräyksillä. Sen vuoksi sopimukseen perustuvia poikkeuksia ei pitäisi sallia. Samasta syystä kansallisen lainsäädännön säännöksillä ei

---

⁴⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/745, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2017, lääkinnällisistä laitteista, direktiivin 2001/83/EY, asetuksen (EY) N:o 178/2002 ja asetuksen (EY) N:o 1223/2009 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivien 90/385/ETY ja 93/42/ETY kumoamisesta (EUVL L 117, 5.5.2017, s. 1).

pitäisi olla mahdollista rajoittaa vastuuta tai sulkea se pois, esimerkiksi asettamalla talouden toimijan vastuulle rahallisia enimmäismääriä.

- (43) Koska tuotteet vanhenevat ajan mittaan ja turvallisuusvaatimukset tiukentuvat tieteen ja teknologian kehityksen myötä, ei olisi asianmukaista saattaa valmistajia vastuuseen tuotteidensa puutteellisesta turvallisuudesta rajoittamattomaksi ajaksi. Sen vuoksi vastuulle olisi asetettava kohtuullinen määräaika, joka on kymmenen vuotta markkinoille saattamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta oikeuskäsittelyssä olevia vaatimuksia. Jotta mahdollisuutta korvaukseen ei kiellettäisi kohtuuttomasti, vanhentumisajan olisi oltava 15 vuotta tapauksissa, joissa henkilövahingon oireiden ilmeneminen on lääketieteellisen näytön mukaan hidasta.
- (44) Koska olennaisesti muutetut tuotteet ovat käytännössä uusia tuotteita, vanhentumisajan olisi alettava uudelleen sen jälkeen, kun tuotetta on muutettu olennaisesti esimerkiksi uudelleenvalmistuksessa, jossa tuotteeseen tehdyt muutokset saattavat vaikuttaa sovellettavien turvallisuusvaatimusten täyttymiseen.
- (45) Jotta helpotettaisiin tämän direktiivin yhdenmukaista tulkintaa kansallisissa tuomioistuimissa, jäsenvaltiot olisi velvoitettava julkaisemaan tuotevastuuta koskevat tuomioistuinten tuomiot.
- (46) Komission olisi tehtävä tätä direktiiviä koskeva arviointi. Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välillä tehdyn parempaa lainsäädäntöä koskevan toimielinten sopimuksen⁵⁰ 22 kohdan mukaisesti arviointi olisi tehtävä viiden eri kriteerin eli tehokkuuden, tuloksellisuuden, merkityksellisyyden, johdonmukaisuuden ja EU:n lisäarvon perusteella, ja sen olisi tarjottava perusta mahdollisten lisätoimenpiteiden vaikutustenarvioinnille. Oikeusvarmuuden vuoksi tätä direktiiviä ei pitäisi soveltaa tuotteisiin, jotka on saatettu unionin markkinoille tai otettu käyttöön unionin markkinoilla ennen päivää, jona se on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. On tarpeen säätää siirtymäjärjestelyistä, jotta voidaan varmistaa vastuun jatkuminen direktiivin 85/374/ETY nojalla niiden vahinkojen osalta, jotka aiheutuvat ennen kyseistä päivämäärää markkinoille saatetuista tai käyttöön otetuista tuotteista.
- (47) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita eli varmistaa sisämarkkinoiden toimintaa, vääristymätöntä kilpailua ja korkeatasoista kuluttajansuojaa tavaramarkkinoiden unionin laajuisen luonteen vuoksi, vaan ne voidaan tuotevastuuta koskevien yhteisten sääntöjen yhdenmukaistamisvaikutuksen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

---

⁵⁰ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus, tehty 13 päivänä huhtikuuta 2016, paremmasta lainsäädännöstä (EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1).

I LUKU

Yleiset säännökset

1 artikla

Kohde

Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt, jotka koskevat talouden toimijoiden vastuuta luonnollisille henkilöille viallisista tuotteista aiheutuneesta vahingosta.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä on sovellettava tuotteisiin, jotka saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön [julkaisutoimisto: lisätään päivämäärä, joka on 12 kuukautta tämän direktiivin voimaantulon jälkeen] jälkeen.
2. Tätä direktiiviä ei sovelleta ydinonnettomuuksista aiheutuviin vahinkoihin, koska tällaisten vahinkojen vastuusta määrätään jäsenvaltioiden ratifioimissa kansainvälisissä yleissopimuksissa.
3. Tämä direktiivi ei vaikuta
  - a) henkilötietojen suojaa koskevan unionin lainsäädännön, erityisesti asetuksen (EU) 2016/679, direktiivin 2002/58/EY ja direktiivin (EU) 2016/680 sovellettavuuteen;
  - b) kansallisiin sääntöihin, jotka koskevat takautumisoikeutta kahden tai useamman sellaisen talouden toimijan välillä, jotka ovat yhteisvastuussa 11 artiklan mukaisesti, tai tapauksia, joissa vahinko johtuu sekä viallisesta tuotteesta että 12 artiklassa tarkoitettusta kolmannen osapuolen teosta tai laiminlyönnistä;
  - c) oikeuksiin, joita vahingonkärsijällä saattaa olla kansallisten sääntöjen nojalla sellaisen sopimussuhteeseen perustuvan vastuun tai sopimuksenulkoisen vastuun perusteella, joka ei liity tuotteen viallisuuteen, mukaan lukien unionin lainsäädännön, kuten [tekoälyvastuudirektiivin], kansalliset täytäntöönpanosäännöt;
  - d) oikeuksiin, joita vahingonkärsijällä saattaa olla jonkin erityisen vastuujärjestelmän nojalla, joka oli voimassa kansallisessa lainsäädännössä 30 päivänä heinäkuuta 1985.

3 artikla

Yhdenmukaistamisen taso

Ellei tässä direktiivissä toisin säädetä, jäsenvaltiot eivät saa kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön tässä direktiivissä vahvistetuista säännöksistä poikkeavia säännöksiä eivätkä myöskään tiukempia tai sallivampia säännöksiä, jotka johtavat erilaiseen kuluttajansuojan tasoon.

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) 'tuotteella' kaikkia irtaimia esineitä, myös jos ne on integroitu muihin irtaimiin esineisiin tai kiinteään omaisuuteen. 'Tuotteeksi' katsotaan myös sähkö, digitaaliset valmistustiedostot ja ohjelmistot;
- 2) 'digitaalisilla valmistustiedostolla' irtaimen esineen digitaalista versiota tai digitaalista mallia;
- 3) 'komponentilla' mitä tahansa aineellista tai aineetonta tuotetta tai tuotteeseen liittyvää palvelua, jonka tuotteen valmistaja integroi tai liittää tuotteeseen tai joka integroidaan tai liitetään tuotteeseen valmistajan valvonnassa;
- 4) 'tuotteeseen liittyvällä palvelulla' digitaalista palvelua, joka integroidaan tai liitetään tuotteeseen siten, että tuote ei pystyisi ilman sitä suorittamaan yhtä tai useampaa toiminnoistaan;
- 5) 'valmistajan valvonnalla' sitä, että tuotteen valmistaja valtuuttaa kolmannen osapuolen a) integroimaan, liittämään tai toimittamaan komponentin, mukaan lukien ohjelmistopäivitykset tai -parannukset, tai b) muuttamaan tuotetta;
- 6) 'vahingolla' aineellisia menetyksiä, jotka johtuvat
  - a) kuolemasta tai henkilövahingosta, mukaan lukien lääketieteellisesti todettu psyykkisen terveyden vahingoittuminen;
  - b) minkä tahansa omaisuuden vahingoittumisesta tai tuhoutumisesta, paitsi jos kyseessä on
    - i) asianomainen viallinen tuote;
    - ii) tuote, jolle aiheutuu vahinkoa tuotteen omasta viallisesta komponentista;
    - iii) omaisuus, jota käytetään yksinomaan ammatillisiin tarkoituksiin;
  - c) sellaisten tietojen häviämisestä tai korruptoitumisesta, joita ei käytetä yksinomaan ammatillisiin tarkoituksiin;
- 7) 'tiedoilla' dataa sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/868⁵¹ 2 artiklan 1 kohdassa;
- 8) 'markkinoille saattamisella' tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;
- 9) 'asettamisella saataville markkinoilla' tuotteen toimittamista liiketoiminnan yhteydessä unionin markkinoille jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;
- 10) 'käyttönotolla' tuotteen ensimmäistä käyttöä unionissa liiketoiminnan yhteydessä joko maksua vastaan tai maksutta olosuhteissa, joissa tuotetta ei ole saatettu markkinoille ennen sen ensimmäistä käyttöä;

---

⁵¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/868, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, eurooppalaisen datan hallinnoinnista ja asetuksen (EU) 2018/1724 muuttamisesta (datanhallinta-asetus) (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 1.)

- 11) 'valmistajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka kehittää, valmistaa tai tuottaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa tuotetta ja pitää sitä kaupan omalla nimellään tai tavaramerkillä tai joka kehittää, valmistaa tai tuottaa tuotetta omaan käyttöönsä;
- 12) 'valtuutetulla edustajalla' unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen valtuutus suorittaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;
- 13) 'maahantuojalla' unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuodun tuotteen unionin markkinoille;
- 14) 'jakelupalvelujen tarjoajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa liiketoiminnan yhteydessä vähintään kahta seuraavista palveluista: tuotteen varastointi, pakkaaminen, varustaminen osoitteella tai lähettäminen, ilman että omistaa käsiteltävät tuotteet, lukuun ottamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 97/67/EY⁵² 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyjä postipalveluja ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/644⁵³ 2 artiklan 2 alakohdassa määriteltyjä tavaraliikennepalveluja;
- 15) 'jakelijalla' toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei ole valmistaja eikä maahantuoja ja joka asettaa tuotteen saataville markkinoilla;
- 16) 'talouden toimijalla' tuotteen tai komponentin valmistajaa, tuotteeseen liittyvän palvelun tarjoajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jakelupalvelujen tarjoajaa tai jakelijaa;
- 17) 'verkkoalustalla' verkkoalustaa sellaisena kuin se on määriteltynä digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) .../...⁺ (digipalvelusäädös) 2 artiklan h alakohdassa.

II LUKU

Tuotevastuuta koskevat erityiset säännökset

5 artikla

Oikeus korvaukseen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kenellä tahansa luonnollisella henkilöllä, jolle aiheutuu vahinkoa viallisesta tuotteesta, jäljempänä 'vahingonkärsijä', on oikeus korvaukseen tämän direktiivin säännösten mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdan mukaisia korvausvaatimuksia voi esittää myös

---

⁵² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/67/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1997, yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL L 15, 21.1.1998, s. 14).

⁵³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/644, annettu 18 päivänä huhtikuuta 2018, rajatylittävistä pakettipalveluista (EUVL L 112, 2.5.2018, s. 19).

⁺ Julkaisutoimisto lisää tekstiin asiakirjassa PE-CONS 30/22 (2020/0361(COD)) olevan direktiivin numeron ja alaviitteeseen direktiivin numeron, päivämäärän, nimen ja julkaisuviitteen.

- a) henkilö, joka on vahingonkärsijän oikeusseuraaja tai jolle vahingonkärsijän oikeus on siirtynyt lain tai sopimuksen nojalla; tai
- b) henkilö, joka toimii yhden tai useamman vahingonkärsijän puolesta unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

6 artikla

Tuotteen viallisuus

1. Tuote katsotaan vialliseksi, jos se ei ole niin turvallinen kuin kuluttajalla on oikeus odottaa ottaen huomioon kaikki seikat, kuten:
  - a) tuotteesta annetut tiedot, mukaan lukien asennusta, käyttöä ja huoltoa koskevat ohjeet;
  - b) tuotteen kohtuudella ennakoitavissa oleva käyttö ja väärinkäyttö;
  - c) tuotteen mahdollinen kyky oppia käyttöönoton jälkeen ja sen vaikutukset tuotteeseen;
  - d) muiden sellaisten tuotteiden vaikutus kyseessä olevaan tuotteeseen, joita voidaan kohtuudella olettaa käytettävän yhdessä tuotteen kanssa;
  - e) ajankohta, jona tuote saatettiin markkinoille tai otettiin käyttöön, tai jos tuote pysyy valmistajan valvonnassa kyseisen ajankohdan jälkeen, ajankohta, jona tuote poistuu valmistajan valvonnasta;
  - f) tuoteturvallisuusvaatimukset, mukaan lukien turvallisuuden kannalta merkitykselliset kyberturvallisuusvaatimukset;
  - g) sääntelyviranomaisen tai 7 artiklassa tarkoitetun talouden toimijan mahdollisesti toteuttamat tuoteturvallisuuteen liittyvät toimenpiteet;
  - h) niiden loppukäyttäjien erityiset odotukset, joille tuote on tarkoitettu.
2. Tuotetta ei saa pitää viallisena pelkästään siitä syystä, että markkinoille on jo saatettu tai saatetaan myöhemmin tai markkinoilla on jo otettu käyttöön tai otetaan myöhemmin käyttöön parempi tuote, mukaan lukien tuotteen päivitykset tai parannukset.

7 artikla

Viallisista tuotteista vastuussa olevat talouden toimijat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viallisen tuotteen valmistaja voidaan saattaa vastuuseen tuotteesta aiheutuneesta vahingosta.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos viallinen komponentti on tehnyt tuotteesta viallisen, myös viallisen komponentin valmistaja voidaan saattaa vastuuseen samasta vahingosta.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos viallisen tuotteen valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, viallisen tuotteen maahantuoja ja valmistajan valtuutettu edustaja voidaan saattaa vastuuseen viallisesta tuotteesta aiheutuneesta vahingosta.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos viallisen tuotteen valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle eikä kumpikaan 2 kohdassa mainituista talouden

toimijoista ole sijoittautunut unioniin, jakelupalvelujen tarjoaja voidaan saattaa vastuuseen viallisesta tuotteesta aiheutuneesta vahingosta.

4. Ketä tahansa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka muuttaa jo markkinoille saatettua tai markkinoilla käyttöön otettua tuotetta, on pidettävä tuotteen valmistajana 1 kohtaa sovellettaessa, jos muutosta pidetään olennaisena asiaankuuluvien unionin tai kansallisten tuoteturvallisuutta koskevien sääntöjen nojalla ja muutos tehdään alkuperäisen valmistajan voimatta vaikuttaa siihen.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos 1 kohdassa tarkoitettua valmistajaa ei voida yksilöidä tai valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle eikä 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua talouden toimijaa voida yksilöidä, kukin tuotteen jakelija voidaan saattaa vastuuseen, jos
  - a) kantaja pyytää jakelijaa yksilöimään talouden toimijan tai henkilön, joka toimitti tuotteen jakelijalle; ja
  - b) jakelija ei pysty yksilöimään talouden toimijaa tai henkilöä, joka toimitti tuotteen jakelijalle, yhden kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä.
6. Edellä olevaa 5 kohtaa sovelletaan myös sellaisen verkkoalustan tarjoajiin, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa mutta ei ole valmistaja, maahantuoja tai jakelija edellyttäen, että digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) .../...⁺ (digipalvelusäädös) 6 artiklan 3 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

8 artikla

Todisteiden esittäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla tuomioistuimilla on valtuudet määrätä vastaaja esittämään käytettävissään olevat olennaiset todisteet, jos viallisesta tuotteesta aiheutuneesta vahingosta korvausta hakeva vahingonkärsijä, jäljempänä 'kantaja', joka on esittänyt riittävät tosiseikat ja todisteet korvausvaatimuksen uskottavuuden tueksi, pyytää tällaisten todisteiden esittämistä.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset tuomioistuimet rajoittavat todisteiden esittämisen siihen, mikä on tarpeen ja oikeasuhteista 1 kohdassa tarkoitetun korvausvaatimuksen tueksi.
3. Määrittäessään, onko todisteiden esittäminen oikeasuhteista, kansallisten tuomioistuinten on otettava huomioon kaikkien osapuolten, myös asianomaisten kolmansien osapuolten, oikeudet edut erityisesti direktiivin (EU) 2016/943 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen liikesalaisuuksien ja luottamuksellisten tietojen suojan osalta.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos vastaaja määrätään esittämään tietoja, jotka ovat liikesalaisuuksia tai väitettyjä liikesalaisuuksia, kansallisilla tuomioistuimilla on osapuolen asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä tai omasta aloitteestaan valtuudet toteuttaa tarvittavia erityistoimenpiteitä tällaisten tietojen luottamuksellisuuden säilyttämiseksi, jos niitä käytetään tai niihin viitataan oikeudenkäynnin aikana.

⁺ Julkaisutoimisto lisää tekstiin asiakirjassa PE-CONS 30/22 (2020/0361(COD)) olevan direktiivin numeron ja alaviitteeseen direktiivin numeron, päivämäärän, nimen ja julkaisuviitteen.

9 artikla

Todistustaakka

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kantajan edellytetään osoittavan tuotteen viallisuus, aiheutunut vahinko sekä viallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys.
2. Tuotteen oletetaan olevan viallinen, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:
  - a) vastaaja ei ole noudattanut 8 artiklan 1 kohdan mukaista velvoitetta esittää käytettävissään olevat olennaiset todisteet;
  - b) kantaja voi näyttää toteen, että tuote ei täytä unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä pakollisia turvallisuusvaatimuksia, joiden tarkoituksena on suojata aiheutuneen vahingon riskiltä; tai
  - c) kantaja voi näyttää toteen, että vahinko on aiheutunut tuotteen ilmeisestä toimintahäiriöstä tavanomaisessa käytössä tai tavanomaisissa olosuhteissa.
3. Tuotteen viallisuuden ja vahingon välillä oletetaan olevan syy-yhteys, jos on näytetty toteen, että tuote oli viallinen ja vahinko on johdonmukainen kyseisestä viasta tyypillisesti aiheutuvan vahingon kanssa.
4. Jos kansallinen tuomioistuin katsoo, että teknisen tai tieteellisen monimutkaisuuden vuoksi kantajan on kohtuuttoman vaikea osoittaa tuotteen viallisuus tai syy-yhteys tai molemmat, on oletettava, että tuote on viallinen, että vian ja vahingon välillä on syy-yhteys tai että kyseessä ovat molemmat, jos kantaja on osoittanut riittävän merkityksellisten todisteiden perusteella, että
  - a) tuote on vaikuttanut vahingon syntymiseen; ja
  - b) on todennäköistä, että tuote oli viallinen ja sen viallisuus on todennäköinen syy vahingon aiheutumiseen.Vastaajalla on oikeus kiistää ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kohtuuttomat vaikeudet ja todennäköisyys.
5. Vastaajalla on oltava oikeus kumota 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua olettamia.

10 artikla

Vastuusta vapauttaminen

1. Edellä 7 artiklassa tarkoitettu talouden toimija ei ole vastuussa viallisesta tuotteesta aiheutuneesta vahingosta, jos kyseinen talouden toimija osoittaa jonkin seuraavista:
  - a) kun on kyse valmistajasta tai maahantuoijasta, talouden toimija ei saattanut tuotetta markkinoille tai ottanut sitä käyttöön;
  - b) kun on kyse jakelijasta, talouden toimija ei asettanut tuotetta saataville markkinoilla;
  - c) on mahdollista, että vahingon aiheuttanut vika ei ollut olemassa, kun tuote saatettiin markkinoille tai otettiin käyttöön tai jakelijan osalta asetettiin saataville markkinoilla tai että vika syntyi kyseisen ajankohdan jälkeen;
  - d) tuotteen viallisuus on seurausta siitä, että tuotteen on oltava viranomaisten antamien pakottavien määräysten mukainen;
  - e) kun on kyse valmistajasta, tieteellisen ja teknisen tietämyksen objektiivinen taso sillä hetkellä, kun tuote saatettiin markkinoille tai otettiin käyttöön tai sinä

aikana, kun tuote oli valmistajan valvonnassa, ei ollut sellainen, että viallisuus olisi voitu havaita;

- f) kun on kyse 7 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua viallisen komponentin valmistajasta, tuotteen viallisuus johtuu sen tuotteen suunnittelusta, johon komponentti on integroitu, tai kyseisen tuotteen valmistajan komponentin valmistajalle antamista ohjeista; tai
  - g) kun on kyse henkilöstä, joka muuttaa tuotetta 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla, vahingon aiheuttanut viallisuus liittyy sellaiseen tuotteen osaan, johon muutos ei vaikuta.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan c alakohdassa säädetään, talouden toimijaa ei vapauteta vastuusta, jos tuotteen viallisuus johtuu jostakin seuraavista edellyttäen, että tuote on valmistajan valvonnassa:
- a) tuotteeseen liittyvä palvelu;
  - b) ohjelmisto, mukaan lukien päivitykset ja parannukset; tai
  - c) turvallisuuden ylläpitämiseksi tarvittavien ohjelmistopäivitysten tai -parannusten puuttuminen.

III LUKU

Vastuuta koskevat yleiset säännökset

11 artikla

Vastuu useamman talouden toimijan tapauksessa

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos kaksi tai useampi talouden toimija on vastuussa samasta vahingosta tämän direktiivin nojalla, niiden voidaan katsoa olevan yhteisvastuussa.

12 artikla

Vastuun vähentäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että talouden toimijan vastuuta ei vähennetä, jos vahinkoa aiheutuu sekä tuotteen viallisuudesta että kolmannen osapuolen teosta tai laiminlyönnistä.
2. Talouden toimijan vastuuta voidaan vähentää tai se voidaan poistaa, jos vahinko aiheutuu sekä tuotteen viallisuudesta että vahingonkärsijän tai sellaisen henkilön virheestä, josta vahingonkärsijä on vastuussa.

13 artikla

Vastuun poissulkeminen tai rajoittaminen

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaista talouden toimijan vastuuta vahingonkärsijää kohtaan ei voida rajoittaa tai sulkea pois sopimusmääräyksillä tai kansallisella lainsäädännöllä.

14 artikla

Vanhentumisajat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien vahinkojen korvausmenettelyjen aloittamiseen sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa. Vanhentumisaika alkaa päivänä, jona vahingonkärsijä sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto kaikista seuraavista:
  - a) vahinko;
  - b) viallisuus;
  - c) sen asianomaisen talouden toimijan henkilöllisyys, joka voidaan saattaa vastuuseen vahingosta 7 artiklan mukaisesti.Tämä direktiivi ei vaikuta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun vanhentumisajan keskeytmistä tai katkaisemista koskevien jäsenvaltioiden lakien soveltamiseen.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vahingonkärsijälle tämän direktiivin nojalla annetut oikeudet lakkaavat kymmenen vuoden vanhentumisajan päätyttyä siitä päivästä, jona asianomainen vahingon aiheuttanut viallinen tuote saatettiin markkinoille, otettiin käyttöön tai sitä muutettiin olennaisesti 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ellei kantaja on tällä välin pannut kansallisessa tuomioistuimessa vireille oikeudenkäyntiä sellaista talouden toimijaa vastaan, jonka voidaan katsoa olevan vastuussa 7 artiklan mukaisesti.
3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, vahingonkärsijälle tämän direktiivin nojalla annetut oikeudet lakkaavat 15 vuoden vanhentumisajan päätyttyä, jos vahingonkärsijä ei ole pystynyt panemaan vireille oikeudenkäyntiä kymmenen vuoden kuluessa henkilövahingon viiveen vuoksi.

IV LUKU

Loppusäännökset

15 artikla

Avoimuus

1. Jäsenvaltioiden on julkaistava helposti saatavilla olevassa sähköisessä muodossa kaikki niiden kansallisten tuomioistuinten antamat lopulliset tuomiot, jotka liittyvät tämän direktiivin nojalla käynnistettyihin oikeudenkäynteihin, sekä muut asiaankuuluvat tuotevastuuta koskevat lopulliset tuomiot. Tuomiot on julkaistava viipymättä sen jälkeen, kun koko tuomio on annettu osapuolille tiedoksi kirjallisesti.
2. Komissio voi perustaa julkisesti saatavilla olevan tietokannan, joka sisältää 1 kohdassa tarkoitetut tuomiot, ja pitää sitä yllä.

16 artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio tarkastelee tämän direktiivin soveltamista [julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka on kuuden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä] mennessä ja joka viides

vuosi sen jälkeen ja toimittaa siitä kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle.

17 artikla

Kumoaminen ja siirtymäsäännös

1. Kumotaan direktiivi 85/374/ETY [julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka on 12 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä]. Sitä sovelletaan kuitenkin edelleen tuotteisiin, jotka on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön ennen kyseistä päivämäärää.
2. Viittauksia direktiiviin 85/374/ETY on pidettävä viittauksina tähän direktiiviin tämän direktiivin liitteessä esitetyn vastaavuustaulukon mukaisesti.

18 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka on 12 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä]. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.
Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

19 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

20 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja